

LIMBURGS TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

JAARGANG 23 - 1995

NUMMER 2

uitgave van de sectie
genealogie van het Limburgs
Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

- 33 Mededelingen, vragen, aankondigingen, boekbesprekingen, enz.
 34 De gichtregisters Schepenbank Heerlen, door A. Frings.
 34 Een verloren zoon teruggevonden, door J.Ph. Lucassen, Lindelaan 25, 1405 AH Bussum.
 34 Verslag jaarvergadering Sectie Genealogie LGOG over 1994, door Harry Strijkers.
 36 Het Brempter-geslacht, door Drs. J. Anckaer, Rollebaan 41, 1640 St. Genesius-Rode, België.
 45 Warum gingen Nicolaas und Hendrik Claes Sauveur von Fexhe-Slins nach Welte-Heerlen und Nicolaas weiter nach Rotterdam?, door H. Kretzschmar, Pionierstraat 21, 89073 Ulm (Dld.).
 47 Spin-off van streekhistorisch onderzoek: Namenlijsten aan de hand van belastinglijsten Venlo 1535-1537, door Drs. J.P.P. Hinssen, Looyersdijk 37, 3621 WK Breukelen (vervolg en slot).
 61 Het voormalig kerkhof aan de Ganzenstraat te Venlo (1819- 1909), door M. Bergevoet, Tegelseweg 208, 5912 BL Venlo (vervolg).

INDEX FAMILIENAMEN uit LIMBURGS TIJDSCHRIFT voor GENEALOGIE

Sinds 1 november 1994 is verkrijgbaar een index op familienamen uit het "Limburgs Tijdschrift voor Genealogie" over de jaren 1973 tot en met 1993. Deze index bevat ruim 12.000 namen en is losbladig uitgebracht op ongeveer 220 pagina's. Jaarlijks zal de index worden uitgebreid.

Tevens is bij de samensteller van elke jaargang **apart** een index te verkrijgen.

Inlichtingen en bestellingen bij:

B.A.Th. Close, Meerkoetlaan 57, 6641 ZB BEUNINGEN. Tel. nr. 08897-78205.

VRAGENRUBRIEK

416 GERMAIN/LEROY

Jean Germain was soldaat van het 18e Regiment der Infanterie en was getrouwd met Barbe Leroy. Op 9 februari 1793 werd hun zoon Jean Antoine Germain geboren "à Sterne dans le Limbourg". Sterne kan mogelijk Stein zijn. Ik ben op zoek naar hun trouwdatum die moet liggen tussen 1791 en 1793. Wie kan mij hierover meer inlichtingen verschaffen. U kunt in het Nederlands terugschrijven.

Jos Cossez-Marcq, 11 Rue Galilee, 62000 ARRAS (F)

417 LIEBENS

Ben zeer geïnteresseerd in eventuele (deel)publicaties over de familienaam LIEBENS. De naam komt voor in Zuid-Nederland, België en Duitsland. Inlichtingen graag naar onderstaand adres:

C.J. Liebens, Haakakker 21, 5731 EZ MIERLO.

418 PENRIS

Penris of Penders uit Geleen maakt deel uit van mijn kwartierstaat. Het echtpaar Geret Penris en Maria Daemen huwden te Geleen op 26 januari 1751. Uit hun huwelijk werd o.a. te Neerbeek/Geleen op 23 december 1759 hun zoon Andreas. Geret Penris overleed te Neerbeek op 8 december 1789, zijn vrouw op 21 juli 1777.

Zoon Andreas was kannonier bij het garnizoen in Zutphen. Wanneer en waar zijn Geret Penris en zijn vrouw Maria Daemen geboren en wie waren hun ouders?

Th. van Megen, Passionistenstraat 3, 6584 GJ Molenhoek, tel. 080-585452.

BOEKAANKONDIGINGEN/BESPREKINGEN

GENEALOGIE FAMILIE PEUSENS

In november 1994 verscheen van de hand van Bernard Grothues uit Hoensbroek een buitengewoon fraai verzorgd boekwerk over het leven en werken van de in oorsprong uit de streek tussen Maastricht, Tongeren en Luik afkomstige familie Peusens.

Stamvader Gerardus Paschasius Peusen werd geboren in 1635 in Breust-Eijsden. Van zijn nazaten wordt het wel en wee op een bijzondere en gevarieerde manier beschreven. In het boek is ook een drietal kwartierstaten opgenomen. Verder een lexicon van naamdragers Peusens waarvan geen directe relatie kon worden aangetoond.

Ook probandus Harry Peusens komt uitgebreid aan bod, met name als verzetsman in Valkenburg tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De kleurenomslag van het boek is schitterend uitgevoerd. Ook de lay-out kan de toets der kritiek ruimschoots doorstaan.

Belangstellenden kunnen het keurig verzorgd boek bestellen door Fl. 35,00 over te maken op bankrekening 94.34.87.528 t.n.v. H. Peusens, Kouvenderstraat 128, 6431 HH Hoensbroek. Het boek wordt U dan thuis bezorgd.

DE GICHTREGISTERS SCHEPENBANK HEERLEN

In aflevering 4 jaargang 1994 schreef de heer N.A. Hamers een artikel over zijn bevindingen met de gichtregisters van de Heerlense Schepenbank. Hierbij vroeg de heer Hamers zich af of de oude nummers L.v.O. 2060 en 2061 overeenkwamen met de deelnummers 32 en 33. Dit is niet het geval!

De L.v.O.-nummers 2060 en 2061 bestaan uit losse minuten en afschriften van transporten, obligaties en andere akten (gichten). Deze stukken zijn niet gemicrofilmde en zijn dus als origineel te raadplegen bij het Stadsarchief. De microgefilmde deelnummers 32 en 33 hebben betrekking op de registers van transporten van domeingoederen, de zogenaamde domaniale gichtregisters. Verder werd in dit artikel vermeld dat de huidige index op de gichtregisters verwijzingen geeft die niet zijn terug te vinden. Dit werd geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld. Ik pak dit zelfde voorbeeld ter hand: een akte van 23 februari 1644 waarin de naam Claessen Haemers

wordt genoemd. De index verwijst hierbij naar deel 32. De heer Hamers kon deze akte niet terugvinden. Inderdaad zijn de folionummers niet te zien op de microfiches, maar de akte is wel te vinden via de akte-datum. De folionummers zijn helaas ná de micro-verfilming op het origineel aangebracht en daardoor ook opgenomen bij de indicering. Tenslotte noemt de heer Hamers een klapper die te vinden is onder het oude L.v.O. 2059 (nu deel 31). Het betreft hier een "index" der gerealiseerde acten beginnende met den jaere 1793". Het is een opsomming van een vijftigtal akten van 1793 tot en met 1795. Helaas heb ik deze akten ook niet kunnen terugvinden. Het ontbreken van deze akten kan te maken hebben met de komst van de Fransen in 1794. Mogelijk dat bij de definitieve inventarisatie van het Schepenbankarchief de akten nog boven water komen!

A. Frings, Stadsarchief Heerlen

EEN VERLOREN ZOON TERUGGEVONDEN

J.P. Lucassen

In een eerdere publikatie, opgenomen in het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie 1992, jaargang 20, nr. 1, vermeldde ik tevergeefs te hebben gezocht naar de overlijdensgegevens van mijn voorvader Jan Lucassen, gedoopt in Sint Geertruid op 26 maart 1757 als zoon van Hendrik Lucassen en Helena Gielkens. Aangenomen werd, dat Jan na het overlijden van zijn vrouw Anna Barbara Kusters te Eijdsden op 29 november 1828 misschien uit Eijdsden was vertrokken en mogelijk ergens in België was overleden.

Toch werd verder gezocht omdat het eigenlijk onbegrijpelijk was, dat iemand die al die jaren in Eijdsden had gewoond en geen kinderen in België had wonen, na zijn 76e jaar niet ergens anders in Limburg kon worden opgespoord.

Maar helaas, geen enkele Jan Lucassen, overleden in die tijdsperiode, bleek de gezochte te zijn. Totdat bij het doorspitten van overlijdensakten van andere naamdragers Lucassen een voor mij onbekende Hendrik Lucassen te voorschijn kwam, overleden te Maastricht op 24 augustus 1838.

Het bekijken van deze overlijdensakte leverde meer klaarheid op. Deze Hendrik Lucassen was op 83-jarige leeftijd in het huis Rechtstraat 120 te Wijk overleden als weduwnaar van Helena Gielkens. Volgens de akte was hij een zoon van Hendrik Lucassen en Anna Barbara Kusters. Het overlijden was aangegeven door twee burens van de overledene.

De in de akte voorkomende namen deden een licht opgaan. Immers Helena Gielkens was al bekend als de moeder van mijn Jan Lucassen, en Anna Barbara Kusters was bekend als de overleden vrouw van dezelfde Jan. Ook de leeftijd, 83 jaar, kwam goed overeen met de leeftijd van

de in 1757 geboren en door mij gezochte Jan Lucassen. Zou het hier dus gaan om de gezochte Jan en waren ten onrechte de naam Hendrik en nog andere fouten in de akte terecht gekomen?

De Memorie van Successie van Hendrik Lucassen werd erop nagekeken en ja hoor, de gegevens uit deze akte bewezen dat het hier duidelijk om een foute inschrijving ging en dat we te maken hadden met de overlijdensakte van de gezochte Jan Lucassen. Immers, de erfgenamen noemden hun vader Joannes Lucassen en de namen van de kinderen waren exact die van de vier in 1838 nog levende kinderen uit het huwelijk van Jan Lucassen met Anna Barbara Kusters. Ook was de overledene gestorven in het huis, waarin zijn zoon Hendrik toentertijd woonde. In de Memorie van Successie was in de tekst naderhand een goedgekeurde wijziging aangebracht, waarbij op één plaats de naam Joannes was doorgestreept en vervangen door Hendrik. Verderop in de tekst bleef de naam Joannes Lucassen gewoon staan.

Het was duidelijk dat we hier inderdaad te maken hadden met de gezochte Jan Lucassen. Blijft echter de vraag, waardoor die fouten waren gemaakt bij het opstellen van de overlijdensakte. Aannemelijk is dat Jan Lucassen in Maastricht niet bekend was en dat de aangevers van het overlijden ook maar de klok hadden horen luiden en niet wisten waar de klepel hing. De correctie in de Memorie van Successie zal waarschijnlijk aangebracht zijn, nadat de fouten in de overlijdensakte werden geconstateerd. Men zag er kennelijk geen brood in om de overlijdensakte alsno op zoveel punten te wijzigen. Het wijzigen van de Memorie van Successie was eenvoudiger.

Het heeft uiteindelijk veel voldoening geschonken de oplossing van deze puzzel toch te hebben gevonden!

VERSLAG JAARVERGADERING SECTIE GENEALOGIE LGOG OVER 1994 OP 24 APRIL 1995

Opening

Even na 14.00 uur opende voorzitter Ton Henrar de jaarvergadering en heette de aanwezigen welkom. Hij consta-

teerde een redelijke opkomst van de leden, ondanks de archieven- en museumdag vandaag.

Vervolgens stelde hij voor de agenda aan te vullen met

punt 2A, namelijk het goedkeuren van het verslag van de vorige jaarvergadering.

Mededelingen

Voor deze vergadering hadden zich afgemeld secretaris L. van Heur en het aftredend bestuurslid, J.H. Hanssen.

Verslag vorige ledenvergadering, dd. 26 maart 1994.

Tekstueel waren er geen opmerkingen over dit verslag.

Naar aanleiding van dit verslag deelde de voorzitter mede dat oud-penningmeester Piet van Hoof ook voor 1994 een index heeft vervaardigd op de jaargang 1994 van het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie. Hij bedankte samensteller van Hoof hiervoor.

De heer van Hoof benadrukte dat hij deze index via een door de heer A. Marchal uit Stein ontwikkeld programma had kunnen maken.

De index zal bij het volgende nummer van het tijdschrift mee worden meegezonden.

Een index van het tijdschrift over de periode 1973 tot en met 1993 is verkrijgbaar bij de heer Close uit Beuningen.

Jaarverslag secretaris

Redaktielid Jo Hoen las het verslag van de afwezige secretaris L. van Heur voor. Deze gaf een gedetailleerd verslag over het reilen en zeilen van het secretariaat en de Sectie in 1994.

Op 1 januari 1994 bestond het bestuur van de Sectie uit de volgende personen:

Voorzitter: A.F. Henrar
Vice-voorzitter: Drs. J.H. Verstraelen
Secretaris: L.J.M. van Heur
Penningmeester: P.J.M. van Enkevort
Bestuursleden: J.H. Hanssen
Mw. F.C.A.M. van Geijn
R. Penders

Namens de redactie van het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie:

Hoofdredakteur: J.H. Strijkers
Redactieleden: J.J. Hoen
PR-activiteiten: Mw. A.M. van Wegberg-Veugen

Tijdens de verslagperiode trad Mw. F.C.A.M. van Geijn af als bestuurslid. Mw. G.L.A. Roks werd haar opvolgster. Eveneens werd afscheid genomen van de heer R. Penders uit Hasselt als bestuurslid van de Sectie.

In totaal vijf keer kwam het Sectiebestuur in vergadering bij elkaar.

Bij diverse activiteiten was een afvaardiging van het bestuur aanwezig. Zo was de Sectie op 5 februari 1994 aanwezig op de Vriendendag van het Rijksarchief in Limburg te Maastricht.

In het Domein Alden-Biesen te Bilzen-Rijkhoven werd op 16 en 17 april deelgenomen aan het 29e Nationaal Congres van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde. De KSC-vergaderingen in Gennep en Hoensbroek werden bezocht door de Sectie, terwijl het bestuur op 15 oktober 1994 aanwezig was bij de "Open Dag" van het Rijksarchief in Limburg te Maastricht. Op dezelfde dagen lokatie was ook de presentatie van het boek "Limburgse Voorouders" van onze oud-hoofdredaktier drs. Régis de La Haye aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de heer J.M.M. Ritzen.

Deze uitgave in samenwerking met de "Vrienden van het Rijksarchief" is een groot succes. Er was en is veel belangstelling voor het boek.

Tijdens de feestelijke uitreiking van de Publications 1994 op 4 november 1994 te Maastricht aan de Gouverneurs van de beide Limburgen en de Franse Consul was het bestuur eveneens aanwezig.

Twee bestuursleden namen zitting in de werkgroep die de 4e Genealogische contactdag te Venlo voorbereidde.

Activiteiten

Op 1 februari 1994 hield Br.dr. P.J.H. Ubachs in het City-centrum te Maastricht een lezing met als titel "Burgerrechten en Genealogie".

Enkele maanden later volgde op 26 maart 1994 na de jaarvergadering in de Oranjerie te Roermond oud-hoofdredakteur Régis de la Haye met een boeiende herdenkingslezing onder de titel: Twintig jaar genealogisch onderzoek in Limburg".

Op 9 mei 1994 was de heer N.A. Hamers aan de beurt die in het Goltziusmuseum te Venlo een lezing verzorgde over "Migratie in genealogisch perspectief". Deze lezing was georganiseerd in samenwerking met de afdeling Overkwartier van Gelre van de NGV.

De belangstelling voor bovengenoemde lezingen was matig.

De 4e Genealogische Contactdag in het Maasland-centrum te Venlo op 20 oktober 1994 werd georganiseerd in samenwerking met de afdeling Zuidlimburg en de afdeling Overkwartier van Gelre van het NGV. Gezien de overweldigende belangstelling blijkt duidelijk dat deze contactdag wel in een behoefte voorziet.

Op 1 december hield de heer A.P. van Vliet, medewerker van het Rijksarchief in 's Hertogenbosch, een inleiding over het Rijksarchief in Noord-Brabant. Deze in "De Poort van Limburg" te Weert georganiseerde avond was georganiseerd met de afdeling Overkwartier van Gelre van het NGV.

De documentatiecentra te Horst en Heerlen werden respectievelijk op 10 februari en 30 maart 1994 opgeheven.

Leden

Het ledenaantal bedroeg op 1 januari 1994 875. Hiervan waren er 503 tevens lid van het LGOG en 372 uitsluitend lid van de Sectie Genealogie.

Op 1 januari 1995 was het aantal leden 856. Het aantal LGOG-leden bedroeg 496, terwijl 360 leden niet lid van het LGOG waren. Ten opzichte van 1994 is dit een teruggang van 19 leden.

Naar aanleiding van een vraag vanuit de vergadering over de opheffing van de documentatiecentra antwoordde de voorzitter dat deze documentatie is geschonken aan de Stadsbibliotheek van Maastricht.

Verslag penningmeester

Penningmeester P. van Enkevort gaf hierna een korte toelichting op de gepresenteerde cijfers. Het jaaroverzicht 1994 gaf geen aanleiding tot het stellen van vragen. Ook de budgetten voor 1995 en 1996 werden zonder opmerkingen en onder applaus goedgekeurd door de ledenvergadering.

De voorzitter bedankte de gedéchargeerde penningmeester voor zijn werk. Hij deelde verder mede dat de post portokosten aanmerkelijk is omhoog getrokken

door het bureau LGOG. Hij is hierover nog in gesprek. De extra subsidie van het LGOG aan de Sectie ten bedrage van Fl. 1500,00 heeft de ergste financiële pijn reeds verzacht.

De voorzitter gaf verder uitleg over de kascontrole-procedure van de financiën bij de Sectie, als onderdeel van het LGOG.

Verslag redactie

Hoofdredakteur Strijkers concludeerde dat over het redactiejaar 1994 weer weinig schokkend nieuws was te melden. Er was nog kopij voorhanden, alhoewel de "voorraad" iets was geslonken. Hij deelde mede tevreden te zijn over de bijdragen in de vier nummers van het tijdschrift. Er waren weer gedegen bronnenstudies, kwartierstaten en andere gevarieerde artikelen.

Zoals gebruikelijk pleitte de hoofdredakteur voor het inzenden van kortere bijdragen. Deze worden sneller opgenomen in het tijdschrift vanwege de leesbaarheid van het tijdschrift. Ook de geografische spreiding van het aanbod voor het LTG dient in de gaten te worden gehouden, aldus de hoofdredakteur.

De oplage van het tijdschrift is onveranderd op 950 exemplaren gebleven. Ook de kleur van de omslag blijft hetzelfde.

Speciale uitgaven

Redaktielid Jo Hoen deelde mede dat de uitgave van het boek van drs. Régis de la Haye een groot succes is geworden. Het instructief boekwerk voldoet blijkbaar aan een zeer grote behoefte.

Er zijn plannen om de artikelenreeks van wijlen Jos Crott over familienamen te bundelen en uit te geven. De uitgave is echter vanwege een aantal onzekere factoren nog niet zeker.

Bestuursmutaties

Vanwege het verlopen van de twee zittingstermijnen is de heer J.H. Hanssen aftredend en niet meer herkiesbaar. De voorzitter bedankte hem voor zijn inzet binnen de Sectie.

Door het bestuur werd een nieuwe kandidaat-bestuurslid voorgedragen in de persoon van drs. T. Huys, stadsarchivaris van Venlo.

De voorzitter deelde mede dat er vanuit de vergadering geen tegenkandidaat was gesteld en vroeg de vergadering akkoord te gaan met deze voordracht.

Bij acclamatie werd drs. T. Huys gekozen tot nieuw bestuurslid van de Sectie.

De voorzitter deelde verder mede dat de vacature voor een Belgisch bestuurslid binnen de Sectie nog steeds open is. Hij vroeg suggesties/namen van kandidaten vanuit de vergadering.

Activiteiten 1995

Verslag werd gedaan van de geplande activiteiten in 1995. De voorzitter deelde mede dat de geplande excursie naar Dordrecht vanwege de geringe respons waarschijnlijk niet door zal gaan. Hij zette ook vraagtekens bij de lezingen, die kostbaar zijn voor de Sectie en de laatste tijd minimaal worden bezocht. Afgewogen zal moeten worden of het nuttig is hiermee op de oude voet door te gaan.

Hij vulde aan dat het bestuur zich gaat beraden over hoe verder te gaan met deze activiteiten in de toekomst.

Vanuit de vergadering wordt hieromtrent een aantal suggesties gedaan, zoals een enquête houden, de uitbreiding van pagina's van het LTG, een beleidsnota opstellen en de combinatie computer/genealogie uit te diepen. Het aantal lezingen kan eventueel worden gehalveerd, waardoor de verzendkosten aanmerkelijk minder worden.

Ook het zenden van een convocatie via het LTG wordt voorgesteld. Wellicht is een terugkeer naar de "oude contactdagen" van weleer te overwegen. Dit eventueel in samenwerking met Heemkundeverenigingen en op "lokatie".

Rondvraag

De heer van Mulken vraagt informatie hoe te handelen bij onderzoek in België. Hij heeft de ervaring dat gemeenten helemaal geen antwoord geven op verzoeken zijnerzijds. Wellicht via kontaktpersonen is wel iets mogelijk, aldus de heer Voncken.

Bovengenoemde heer Voncken pleitte verder voor een jaarprogramma van de Sectie Genealogie, zodat dure mailings wellicht achter kunnen blijven. Dit blijft moeilijk, aldus de voorzitter, omdat veel inleiders moeilijk op een datum vast te "prikken" zijn.

Na sluiting van de officiële vergadering door voorzitter Henrar en een korte pauze werd om 15.30 uur de bijeenkomst afgesloten met een interessante inleiding van Mw. Esther Koch over "De Kloosterpoort als Sluitpost".

Harry Strijkers

HET BREMPER-GESLACHT (CA. 1130 - CA. 1400)

J. Anckaer

Inleiding

Het stamhuis van de heren van Brempt is één van de oudste, maar genealogisch meest vertakte van het Rijnland. De Brempter-hoven tussen Maas en Rijn en het Brempter-wapen, dat zich gelijktijdig en later ook in andere families uit de streek bevindt (bv. de Ducker, de Palant, Amern, Clee, Broekhuizen, Hoensbroeck, etc.), getuigen van de betekenis van de heren van Brempt in deze regio. Het geslacht Brempt behoorde tot de grote Duitse adel. Ze waren grootgrondbezitters. De kern van de goederen was de heerlijkheid Brempt onder Niederkrüchten, vlak bij de huidige Duits-Nederlandse grens,

achttien km. ten oosten van Roermond. In de onmiddellijke omgeving bezaten ze uitgebreide goederen te Oberkrüchten, Elmpt, Erkelenz, Bracht, Born, Sittard, Wegberg en Beek. Ook elders bezaten ze goederen en rechten, zoals we verder zullen zien. Het is echter onmogelijk op basis van de beschikbare bronnen een volledige inventaris van hun bezittingen op te maken. Deze ontbreken vaak in de bronnen omdat het groten-deels om allodiale goederen ging. M.a.w. het ging om vrije, niet-feodale gronden, die door de familie in vol en vrij bezit werden gehouden, zodat ze niet in de leenregisters voorkomen. Het grootste deel van de goederen zal op het

einde van de 13de en tijdens de eerste helft van de 14de eeuw overgaan naar de graven van Gelre, waar het de kern van de Gelderse goederen zal vormen in het overkwartier van Gelre.¹⁾

Dat de heren van Brempt tot de grote adel behoorden, blijkt echter niet zozeer uit hun grondbezit, veeleer uit het feit dat ze vertrouwelingen waren van de Rooms-Duitse keizers, van de aartsbisschoppen van Keulen en van de graven van Gelre. Voortdurend verschijnen ze als getuigen in hun akten. In de 14de eeuw is het echter afgelopen met de prominente positie van de heren van Brempt. Hoe die teloorgang verder verliep zullen we later belichten. Wel blijft de familie als adellijk geslacht bestaan, zij het dan gesplitst in verschillende takken, die men soms tot in de 19de eeuw kan volgen. Vanaf het begin van de 15de eeuw interesseren deze ons echter niet meer rechtstreeks. Belangrijk is wel dat er reeds voor 1300 sprake is van twee verschillende grote familietakken, die echter uiterst moeilijk uit mekaar te halen zijn. Grosso modo gaat het om een tak die vooral in het Keulse actief was (oudst gekende is Engelbert) en één verbonden aan vooral de erfgoederen in Gelre (Rutger). Aangezien beide takken vaak vertegenwoordigd zijn in dezelfde oorkonden, hebben we ze niet trachten te scheiden, althans tot ca. 1350. Daarna wordt deze taak iets eenvoudiger omdat beide takken zich nu duidelijk gescheiden verder zetten en op hun beurt verder vertakken.

De heren van Brempt tot ca. 1270

De oudst gekende van Brempt is Engelbrecht, Engelbrecht de Breme die in 1136 optreedt als getuige in een oorkonde van aartsbisschop Bruno II van Keulen, die het klooster Königsdorf bevestigt in haar bezittingen te Grosskönigsdorf, Liek, Conradshof, Widdersdorf, Thorr, Oberembt en elders.²⁾ De tweede van Brempt die we ontmoeten en vermoedelijk de oudste van de Brempts te Niederkrüchten, is Rogerus of Rutger de Bremen, die samen met Goswin II van Heinsberg-Valkenburg in 1147 getuige is van een schenking door Lutgardis van Mereheym aan de abdij van St.-Remigius te Reims, ten bate van de kerk te Hertzen (bij Roermond), eigendom van de genoemde abdij.³⁾ Rutger van Bremen/Brempt was waarschijnlijk ondervoogd van het huis Hertzen (Goswin II was oppervoogd) en verwant met Lutgardis van Mereheym (niet alleen de geschonken goederen, Posterholt, waren van hem, ook de voornamen in beide geslachten wijzen hierop.⁴⁾ In ieder geval blijkt hieruit dat de Brempt relaties hadden met en belangen in het oude graafschap Loon en in de Maasstreek.

Van 1191 tot 1203 krijgen we een reeks acten die een bewijs zijn voor de macht en het prestige van de familie van Brempt. We kunnen er zonder bezwaar uit afleiden dat ook de vorige generaties reeds tot deze stand behoorden. Deze generatie bestaat uit de gebroeders Giselbertus, Rutgerus en Theodoricus van Brempt. Verder is er nog Bartholomeus van Brempt, die ofwel hun broer dan toch een naaste verwant was, waarschijnlijk uit de andere tak van de familie. Ze worden voortdurend vermeld in de omgeving van de keizer, de aartsbisschop van Keulen (zoals reeds Engelbert), de graaf van Gelre, de hertog van Brabant en de graaf van Loon. Ze worden gekwalificeerd als *nobiles* en komen voor de *ministeriales*. Hier volgen de regesten van deze charten:

- 1191. Otto, graaf van Gelre, en zijn vrouw Richardis, doen ten bate van de abdij van Werden afstand van een

recht op een *curia* te Putten, zijnde de jaarlijkse *vestitura duorum servorum* . . . *Huic rei testes affuerunt duo fratres de Bremeth et duo fratres de Hornen* . . .⁵⁾

- 1 maart 1196. Vredesverdrag tussen Otto I, graaf van Gelre en Hendrik, hertog van Brabant. . . *Et super hoc comitem Ludovicum de Lon et Willelmum, comitem Juliacensem, obsides dedit nobis, quos versa vice obsides ipsi dedimus. Proeterea homines sui* (van de graaf van Gelre), *tam liberi quam ministeriales, quorum nomina subscripta sunt* . . . *Gyselbertus et Rutgerus de Bremet* . . . (verder wordt een aantal edelen uit Brabant vernoemd).⁶⁾

- 12 juli 1198. Otto I, graaf van Gelre, getuigt in een oorkonde, waarbij keizer Otto IV het *allodium Saalfeld* aan Adolf, aartsbisschop van Keulen teruggeeft met als . . . *cuius rei testus sunt* . . . *Gyselbertus et Rutgerus de Bremet, Rutgerus de Mereheym* . . .⁷⁾

- 3 februari 1200. Keizer Otto IV oorkondt dat hij zijn broers Hendrik, paltsgraaf van de Rijn en Willem ertoe bewogen heeft af te zien van al de bezittingen, die Philip, aartsbisschop van Keulen, vroeger van hun vader, de hertog van Saksen, gekregen had. Getuigen zijn Rutger van Brempt en Rutger van Mereheym, samen met enkele bisschoppen en graven.⁸⁾

- 1202. Otto I, graaf van Gelre en Zutphen, wordt door Hendrik I, hertog van Brabant, gevangen genomen; keizer Otto IV en de aartsbisschop van Keulen bewerken te Maastricht een verzoening, waarna een verdrag wordt gesloten. Tijdens een tweede samenkomst daar gehouden, verlaat graaf Otto I de partij van de Rooms-Duitse koning Philips van Zwaben en sluit met de hertog van Brabant nieuwe overeenkomsten, waarbij hij zich verbindt aan deze 2500 marken te betalen, verpand op de gebieden tussen Maas en Waal en de Tieler- en Bommerleerweerden, terwijl twee zijner zonen en 25 kinderen van zijn leenmannen als gijzelaars worden gegeven. . . *Huius rei eciam sunt testes* . . . *Giselbertus et Rutgerus, frater eius de Breinh* . . ., samen met Rutgerus de Mereheym en Wouter Berthout en talrijke Gelderse en Brabantse edelen, waaronder Arnold van Rotselaar, seneschalk van Brabant, Goswin van Heverlee, Raas van Gavere, etc.⁹⁾ Het lijkt geen twijfel dat zonen van Giselbert en Rutger van Brempt tot deze gijzelaars behoorden en dat zij zo een tijdlang doorgebracht hebben aan het hof van de hertog van Brabant te Leuven (de volgende akte, uit 1203, werd te Leuven afgesloten).

- 1203. Verdrag tussen Otto I, graaf van Gelre, en Hendrik I, hertog van Brabant waarbij enkele toelaangelegenheden worden geregeld en de graaf de hertog trouw zweert als *homo ligius* met 25 edelen en 25 *ministeriales* van zijn land: . . . *ut autem hec rata teneantur in posterum sigillorum appositione, tam ducis quam comitis, sunt roborata, testibus et iuratis hus nobilibus* . . . *Giselbertus de Bremmet, Theodericus frater suns, Bartholomeus de Bremmet* . . . (dan volgen de namen van de *ministeriales*) . . . *Acta sunt hec feliciter apud Lovanium anno Domini Incarnationis MCC tertio*.¹⁰⁾ Bij deze akte zijn enkele bemerkingen te maken: de Brempt die hier als getuigen optreden, behoren tot de edelen van Gelre, vermeld voor de *ministeriales*. Onmiddellijk na de reeds gekende broers verschijnt een derde Brempt, Bartholomeus. Was hij een zoon van één van hen, of een neef? Vast staat dat hij behoorde tot hun familie, vermoedelijk tot de Keulse tak. Het verdrag werd afgesloten te Leuven en vermoedelijk konden de gijzelaars, waarbij één of meer Brempters, die sedert het vorige jaar te Leuven aan het hof vertoefden,

terug naar huis keren. Of bleven sommige misschien aan het Brabantse hof achter?

- 1203. Otto I, graaf van Gelre, getuigt in een oorkonde waarbij Adolf, aartsbisschop van Keulen, zijn verbond met Hendrik I, hertog van Brabant, vernieuwt. Onder de getuigen vinden we Giselbert van Brempt.¹¹⁾

Onder de leden van de volgende generatie uit het geslacht Brempt is er eerst Rutgerus, naaste verwant en zeer waarschijnlijk de zoon van Giselbertus. Hij draagt de titel van heer van Brempt en wordt vermeld tussen 1219 en 1253. Vervolgens komen Wilhelmus, vermeld tussen 1235 en 1256, Tilman (1246), Heydolphus (1257) en de beide zonen van Bartholomeus, met name Rabodo en Engelbertus (1241). Hier volgen de charters, waarin zij voorkomen:

- 15 mei 1219. Engelbert I, aartsbisschop van Keulen, en Hugo van Pierrepont, bisschop van Luik, oorkonden dat de abdij Panthaleon te Keulen de villa Wessem bij Roermond aan haar voogd aldaar, edelheer Willem van Hoorn in erfcijs geeft. Getuigen zijn: nobiles Theodoricus de Althema, Henricus de Archenteyl, Rutgerus de Bremich, milites, Godefridus de Kessenich, Johannes, Rabodo, familia curtis et alii quamplures.¹²⁾

- vòòr 18 oktober 1219. Hendrik, graaf van Kessel, en zijn vrouw Othelende geven aan het klooster Mariënweerd goederen te Kessel, Borlo, Hovendonk en Oyen. Onder de getuigen vinden we opnieuw een Brempter-telg, nl. Rutgerus.¹³⁾

- 5 februari 1235. De aartsbisschop van Keulen, Hendrik, oorkondt dat Rondolf van Bleyse, monnik te Altenberg, zijn goederen te Eilich aan de abdij van Ffssenich verkocht heeft, . . . testes autem . . . Rutgerus et Wilhelmus de Bremeth . . .¹⁴⁾

- 25 mei 1236. De graaf van Gelre en Zutphen, Otto, koopt van Hendrik van Borkelo de villa Groenlo, inhoudende een rechtsgebied, grute en wisselrecht en geeft dit goed in leen aan de verkoper. . . Huic factio et ordinantioni interfuerunt isti: . . . Rutgerus, dominus de Brempt.¹⁵⁾

- oktober 1241. De dekens en het kapittel van Elten verklaren dat een twist met het klooster van Bethlehem over goederen te Brempt (Brameth) bijgelegd is . . . presentibus et testibus hiis . . . militibus . . . Rabodone, Engelberto de Brameth, fratribus . . .¹⁶⁾

- 23 februari 1243. Door bemiddeling van o.a. Otto, graaf van Gelre, doet Theoderik, graaf van Hochstaden aan Hendrik, hertog van Brabant, afstand van Daalhem. Domino Rutger van Brempt, samen met de aartsbisschop van Keulen en enkele Gelderse en Brabantse edelen, zegelt.¹⁷⁾ In 1244 wordt dezelfde Rutger vernoemd bij de voogden van de abdij Thorn, wat vermoedelijk betrekking heeft op de voogdij over Eisdien ten zuiden van Maaseik.¹⁸⁾ Bovendien zou Rabodo hem in deze functie opvolgen. Dit is geen onbelangrijk gegeven, omdat sinds de 10de eeuw de meeste kerken aldaar het vrije recht hadden een voogd te kiezen. Dit was echter een illusie, omdat de kerken uiteindelijk toch gebonden waren de voogdij van de machtigste familie te kiezen, wilden ze bij ontstentenis van de rijksmacht voldoende bescherming krijgen. Vandaar dat dit een bijkomende reden is om de Brempts tot de invloedrijkste dynastieën van Maas en Nederrijn te rekenen.

- 26 april 1245. Koenraad, aartsbisschop van Keulen belooft aan de graaf van Gulik, wegens het verzaken van

aanspraken op het Keulse muntrecht, de som van 1500 mark. Tussen de borgstellers voor de te betalen som komt . . . Rutgerus de Bremeth . . . voor.¹⁹⁾

- 1246. Gerard van Printhaghen, ingetreden in de landkommanderij van Alden Biesen van de Teutoonse Orde, geeft aan deze kommanderij al zijn bezittingen te Beek tegen Wegberg, waaronder het vierde van de grote en de kleine tiende en het vierde van het patronaatsrecht, in leen gehouden van Tilman van Brempt. Deze laatste staat op zijn beurt al zijn rechten af aan Alden Biesen.²⁰⁾

- 1247. De viris nobilibus fratribus de Breynt getuigen in een oorkonde van de abdij Gladbach.²¹⁾

- 21 mei 1250. Otto, graaf van Gelre, was aanwezig toen goederen te Geile aan het klooster te Knechtsteden werden opgedragen. Eveneens aanwezig was . . . Rutgero, domino de Bremet . . .²²⁾

- 4 juni 1253. Arnold, graaf van Loon en Chiny, ontvangt in leen van de graaf van Gelre de burg Stokkem, de villa Dilsen, zijn allodium in Beneden-Stokkem en 50 mark op zijn allodium te Vustekerke. . . Hiis factis interfuerunt delecti fideles nostri . . . dominus de Breemt . . .²³⁾

- 1253. Rutger van Brempt wordt als één van de aanwezigen vermeld bij de overeenkomst tussen de graaf van Gelre en de bisschop van Utrecht betreffende het straffen van misdadigers.²⁴⁾

- juni 1255. Rutger, heer van Brempt, getuigt voor graaf Otto van Gelre, die zijn slot Rolt aan de Niers in Asperden aan het Cisterciënserkonvent geeft.²⁵⁾

- 4 augustus 1256. Gerard Comite, voogd van Keulen, schenkt aan de dom van deze stad een jaarlijkse rente van één mark voor een jaargetijde; zijn zoon Gerard, kanunnik, schenkt vier sch. voor de bouw van de dom. Aanwezig zijn . . . Herimanno de Bremt, canonico coloniensi, domino Wilhelmo viro nobili de Bremt . . .²⁶⁾ Het originele stuk in het staatsarchief van Keulen bevat het zegel van Rutger van Brempt als advocaat van Keulen (later werd hij voogd).

- 1257. Adam van de Berg geeft aan het klooster Bethlehem de eigendom van een weide, genaamd de Ketelsmaat, gelegen in zijn gerecht te Zeddum, die Herman van Stokkem, zijn vrije man, aan het klooster verkocht had. Onder de aanwezigen en getuigen bevindt zich ene . . . Heydolpho de Bramet . . .²⁷⁾

- 22 september 1267. Arnold van Niederamern verkoopt het stift Xanten o.a. een woud en tienden bij Luttelvorst en Kellenrade, waarbij getuigen domino Theoderico et domino R(abodo) de Bremeth Afratribus, militibus Rutgero de Bremeth et multis aliis viris honestis . . .²⁸⁾

- 22 september 1279. De graaf van Kessel verkoopt het graafschap aan Gelre. Onder de getuigen vinden we Gilbert van Brempt.²⁹⁾

Tenslotte kunnen we eveneens wijzen op de figuur Hermann van Brempt, van 1234 tot 1282 domheer van Keulen en in de dom zelf begraven.³⁰⁾

De heren van Brempt als leenmannen tot ca. 1350

Tot ca. 1270 waren de Brempt machtige grondheren, eigenaars van uitgestrekte goederen, heren van belangrijke heerlijkheden, bezitters van allerhande rechten, renten en tienden, pairs of gelijken van roemrijke families, steeds optredend in de directe omgeving van keizers, koningen, graven en bisschoppen. Van nu af echter, om precies te zijn vanaf 1263, zal het huis Brempt snel ten onder gaan. Circa 1290 zijn de Brempt geen vrijheren meer, ze zijn leenmannen van Gelre, in Brempt/

Niederkrüchten en Vlasrath, en van Heinsberg en Gulik in Doenrade/Etsenrade en Vernich (zie verder). Na die datum tot ongeveer 1340 gaat de aftakeling nog verder. We vinden ze bijgevolg ook steeds minder in de oorkonden terug. Wat gebeurt er? Het kasteel van Brempt, de goederen, de heerlijkheden, de rechten en de rechtspraak gaan voor het grootste deel over op de graven van Gelre. Het zijn de goederen van de Brempt, die de kern zullen vormen van het Gelders bezit in het Overkwartier van Gelre. Kleinere delen van de bezittingen komen in handen van het aartsbisdom Keulen en van de heren van Heinsberg.³¹⁾

De macht van de graven van Gelre in dit gebied was, zoals we weten, geen oorspronkelijke macht, maar ging terug op de rechten die o.a. de heren van Brempt hier bezaten. Pas in de loop van de 14de eeuw kwam de landsheerlijke autoriteit van de graven van Gelre tot volle ontplooiing, terwijl de nog onafhankelijke edelen de overmacht erkenden en zich als leenmannen onderwierpen.

Welke was de reden van die ondergang? Waarom gebeurde hij nu? Zekerheid hierover is uitgesloten. We durven echter een aanvaardbare hypothese hieromtrent te formuleren. Het is bekend dat in de lage landen tijdens de 13de eeuw de adel financieel sterk in verval was. De inkomsten van de edelen bestonden voor een groot deel uit vaste inkomsten, waarvan de nominale waarde veel vroeger was vastgesteld. Het bedrag van de geïnde cijnsen, heerlijke renten, leenverheffingen, etc. was grotendeels stabiel gebleven, terwijl de munt in sterke mate gedevalueerd was. In feite beschikten vele edelen nog slechts over een betrekkelijk klein inkomen. Sommigen zochten een oplossing in een actieve huwelijkspolitiek. Een markant voorbeeld was het huwelijk van Geraard de Duivel, behorend tot de hoogste Vlaamse adel, met Elisabeth van Sloten, dochter van de rijke Gentse drapier Loenis van Sloten (ca. 1245).

Een andere reden voor de financiële achteruitgang, was de verbroekeling van het bezit door erfenis, gelet op de kinder-rijkdom. In het geval van de heren van Brempt was dit zeker geen onbelangrijk gegeven, aangezien allodiale goederen, het leeuwendeel van de Brempter-bezittingen, verdeeld werden onder alle kinderen, in tegenstelling tot leengoederen.

Bij dit alles kwam voor de heren van Brempt een specifieke reden, die misschien van doorslaggevende aard was. Vanaf 1180 en gedurende heel de 13de eeuw woedde tussen de hertogen van Brabant, de graven van Gelre en de aartsbisschoppen van Keulen een bitse strijd om macht en gebiedsuitbreiding. Die strijd werd gevoerd met wisselende suksessen. Uiteindelijk zou Jan I, hertog van Brabant, in de slag van Woeringen (1288) triomferen. Ook voor de adel waren dit moeilijke tijden. Als leenmannen participeerden zij met hun leenheer aan de strijd. De heren van Brempt trokken bijgevolg met hun lieden op in het leger van de graaf van Gelre. Samen met de andere edelen stonden ze borg voor de schulden van hun vorst en gezien het feit dat deze vaak in gebreke bleef, lijkt het logisch dat zij de zwaarste financiële lasten droegen. Hun kinderen of verwanten waren gijzelaars in handen van de hertog en ondertussen werd de uitbating van hun domeinen verder verwaarloosd, zodat de inkomsten steeds kleiner werden.

Er was echter nog meer. Graaf Otto II van Gelre (1229-1271) trachtte tijdens zijn lange regeerperiode zijn macht

te verstevigen, zijn grondgebied en rechten te vergroten ten koste van zijn burens: Holland, Utrecht, Keulen, Brabant, Kleef, Heinsberg en Valkenburg. Hij versterkte de verbinding tussen de Gelderse bezittingen ten noorden en ten zuiden van de Rijn. Ongetwijfeld werden ook vele Gelderse heren opgeofferd aan de grafelijke politiek. Externe machtsuitbreiding vereist centralisatie en consolidatie van de interne macht. Het wedervaren van de heren van Brempt, het feit dat vanaf 1263 geleidelijk maar constant hun bezittingen overgaan in handen van de graaf, is tekenend voor die toestand. Vergelijk ook in dit verband de verkoop van het kleine graafschap Kessel in 1279 aan de graven van Gelre (zie hoger).

Waarom nu die datum van 1263? Dit wordt duidelijk bij vergelijking met een andere datum. Op 28 februari overlijdt Hendrik II, hertog van Brabant en hij laat Aleidis als weduwe achter met zijn minderjarige zoon, Hendrik, lichamelijk zowel als geestelijk een zwakkeling, en de nog jongere Jan, de latere Jan I. Otto II, de graaf van Gelre greep de kans waar en sloeg harder dan ooit toe, te meer daar ook de graaf van Holland, Floris V, minderjarig was, en Hendrik van Gelre, broer van Otto II, prinsbisschop van Luik was.³²⁾

Het is dan ook begrijpelijk dat de Gelderse adel het zwaardier dan ooit te verduren kreeg. Het waren vooral deze benarde tijden, die de heren van Brempt ten onder brachten. Ongetwijfeld werden er nog andere edelen dan de Brempt getroffen, zoals de Milendonk, Dicke, Erperode, Schidreke en Kenswilre, waaronder ook verwanten van de Brempt.

Aan de hand van de charters zullen we nu de ondergang van de familie van nabij bekijken. Wie waren de slachtoffers van dit drama? We kennen ze niet allemaal, maar toch de belangrijkste.

In de maand maart van 1263 verkopen Rutger van Brempt en zijn dochter Sophia aan de kommanderij van de Duitse orde te Gürath hun allodium en villa bij Elsen met al de justitierechten, tienden, molens, patronaatsrecht, leenmannen en ministerialen. Bedoeling hiervan was om Sophia te doteren als derde abdis van O.L.V.-Münster te Roermond. Waarschijnlijk ging het hier om een belangrijk goed, gezien de hoge verkoopprijs van 600 mark Akens geld en tien mark Keuls geld, die kontant werd betaald. Wegens het belang van deze oorkonde en de erin vermelde namen, laten wij de tekst hier integraal volgen: Rutgerus, nobilis vir de Bremit, et Sophia, filia eius, universis presentes litteras inspecturis in perpetuum. Ad noticiam omnium volumus pervenire, quod nos cum communi consensu et expressa voluntate fratrum, sororum et consanguinesorum nostrorum vendimus ... commendatori et fratribus domus theutonice de Judenrode allodium et villam nostram de Else, cum iudicio seculari, decimis, molendinis, domibus, possessionibus, agris, jure patronatus, hominibus, vasallis et aliis omnibus attinencius et iuribus suis, sicut ea tenuimus, habuimus et possedimus, pro sexcentis marcis aquensium denariorum et decem marcis coloniensium denariorum, nobis numeratis, perpetuo et libere possidenda, et eisdem renunciavimus et renunciamus ad manus fratrum predictorum in presentia virorum nobilium subscriptorum. In cuius rei testimonium atque fidem presentem cedula Theoderici, domini de Bremit, et Giselberti de Bremit, fratrum meorum, item Theoderici, domini de Milendunc, Ludol-

fi, domini de Dicka, Theoderici de Erperode, Wilhelmi de Schidreke et Bertrami de Aldenhoven, virorum nobilium, sigilla una cum nostro predictis commendatori et fratribus domus Theutonice tradidimus communitatem. Nos, Theodericus, dominus de Milendunc, Ludolfus, dominus de Dicka, Theodericus de Erperode, Wilhelmus de Schidreke, Theodericus, dominus de Bremit et Gisbertus de Bremit, fratres, et Bertrammus de Aldenhoven, dictorum fratrum sororius, predictae vendicioni et renunciationi nos interfuisse et consensum adhibuisse presentibus profiteamus et in ipsorum testimonium et firmitatem sigilla nostra presentibus duximus apponenda. Actum et datum anno Incarnationis millesimo ducesimo sexagesimo tertio, mense Marcii.³³⁾ In deze akte is bijna heel het toenmalig adellijk geslacht van Brempt verenigd. Naast de drie broers van Brempt en hun schoonbroers Bertram van Aldenhoven en Diederik van Milendonk, zijn de anderen mogelijk halfbroers, eventueel ook schoonbroers of toch naaste verwanten, aangezien zij ook hun toestemming geven voor de verkoop. Aan dit charter hangen, nog zeer goed bewaard, de drie zegels van de drie gebroeders van Brempt, te beginnen aan de linkerzijde. De twee eerste zijn rond, het derde heeft de vorm van een wapenschild. Alle drie geven ze de afbeelding van het wapen van de zegelaar. Het zijn de oudst bewaarde zegels van het geslacht van Brempt (cfr. zegels A, B, C in bijlage). Dertien jaar later begint de overgang van de heerlijkheden, goederen, rechten en zelfs van het kasteel van Brempt naar de graven van Gelre. Op 14 juni 1276 verkopen Theodericus van Brempt, vrijheer van Brempt (zijn zegel, D, in bijlage), en zijn kinderen aan Reinald I, graaf van Gelre, hun aandeel in het woud van Elmt. De tekst van deze akte gaat als volgt: Nos, Theodericus de Bremth, miles, presenti scripto protestamur et recognoscimus evidenter nos viro Reynaldo, comiti Gelrensi, partem nostram nemoris de Elmth ac puerorum nostrorum, cum omni juris integritate, quo nos illam habere consuevimus et tenere, de consensu et voluntate ipsorum nostrorum puerorum, legitime et rite vendidisse, dantes fratrem nostrum, Amilium et Rycundum, fratres de Kenschwilre, milites . . . Nos quoque, fideiussorus prenominiati, omnia premissa et singula vera esse fatemur, sigilla nostra ad hoc in testimonium presentibus opponentes. Datum Colonie anno Domini millesimo ducesimo septuagesimo sexto feria tertia post diem beati Barnabi apostoli.³⁴⁾

Uit de 14de-eeuwse leenregisters van Gelre blijkt dat nog een deel van de bezittingen te Elmt behouden blijft, echter niet meer in volle eigendom. Inderdaad in 1326 houdt Diederik van Brempt in leen van de graaf van Gelre al sin guet, dat hi heft tot Elmt en si corengelt, honregelt of penninggelt ende drie marc gelts en Tilman van Brempt dat vier en twintigste deel van Elmterwald . . .³⁵⁾

Na 1276 volgt nu de grote overgang van de Brempter goederen naar de graven van Gelre. De acten zelf zijn niet bewaard gebleven. Vermoedelijk moet dit gebeurd zijn voor 23 april 1284.³⁶⁾ In verschillende charters en registers tussen 1286 en 1306 vinden we er de neerslag van. Hier volgen de ontleding van of de uittreksels uit deze documenten:

- 21 april 1286. Huwelijksvoorwaarden tussen Reinald, graaf van Gelre, en Margaretha, dochter van Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen en markies van Namen,

waarbij Reinald aan zijn toekomstige echtgenote een jaarlijkse rente van 3000 ponden van Troyes toekent, bezet op de inkomsten van Roermond, Venlo, Kriekenbeek, Brempt en Kessel.³⁷⁾ In dit charter heeft Reinald het overmen manoir de Bremth, zodat het duidelijk is dat het kasteel van Brempt zelf in 1286 reeds in het bezit van de graaf is.

- 16 december 1290. Goswin, heer van Borne, getuigt inzake de scheidsrechterlijke beslissing in de geschillen tussen de graven van Gelre en Gulik over de bezittingen van Citere (Sittard) en Brempt: Universis praesens scriptum visuris nos Goswinus, dominus de Borne, miles, notum facimus universis, quod cum aliquamdiu controversia inter viros nobiles Reynaldum, comitem Gelrensem, ex una parte, et Walrammum, comitem Juliacensem, et dominum praepositum Aquensem, ex altera, super impetitione bonorum de Citere et Bremte . . . Qui quidem arbitri et ordinatores . . . invenerunt, quod in praedictis bonis villarum de Citere et Bremte praedictus praepositus Aquensis . . . nihil juris haberet; hoc excepto quod dominus Willelmus, quondam comes Juliacensis, pater praepositi praedicti, ducentas marcas et quinquaginta pro bonis de Brente sibi comparandis nobili viro domini Theoderico de Brempte dedisset, ac etiam, habita inquisitione Coloniae et Trajecti et ubique locorum super debitis et fideiussionibus, quae ipse praepositus requirebat, . . . invenerunt, quod ipse comes Gelrensis in aliquo debito sibi teneretur, et . . . addiderunt quod ipse comes Gelrensis praedicto praeposito Aquensi in solutionem nongentiarum marcarum teneretur obligatus . . . et quod bona de Bremte ipse comes Gelrensis cum omnibus suis juribus et attinentiis integraliter reservare deberet et habere. Haec acta fuerunt apud Erklens eodem anno, quo fuit congregatio apud Havenberg inter comitem Gelrensem et ducem Brabantiae . . . Actum et datum anno Domini M.CC.LXXX sabbato post festum beatae Luciae virginis.³⁸⁾

In de rekening van het graafschap Gelre voor het jaar 1294/1295 is er eveneens sprake van goederen van Brempt. Ook zien we dat Dirk of Theodericus, heer van Brempt, een zoon had Rutgerus geheten (Item Rutgero, filio domini de Bremth ex eodem 14s).³⁹⁾

- 26 mei 1300. Gerard, graaf van Gulik, doet ten behoeve van Reinald, graaf van Gelre, afstand van zijn vermeende rechten op Monfoort en neemt de goederen te Brempt van hem in pand: Nos, Gerardus, comes Juliacensis notum facimus universis . . . Insuper recognoscimus, quod bona de Brempt cum omnibus suis attinentiis, prout sita sunt, et nobilis vir dominus Juliacensis, quondam pater noster pia recordationis eadem emerat et dictus dominus noster comes Gelrensis ea redimerat, eidem domino nostre comiti Gelrensi et suis heredibus attinent pleno jure . . . renunciante praedictis bonis omnibus castri et terrae de Monfort ac etiam de Bremt et attinentiis quibuslibet corundem . . . Sciendum tamen est quod dictus dominus noster comes Gelrensis dicta bona de Bremt cum suis attinentiis, excepto nemore de Elmt, obligavit sub forma et modo quae sequuntur, videlicet quod ipse et sui heredes, nobis superstitiseu vivente, eadem bona pro mille marcis antiquorum Brabantinorum . . . redimere poterunt quando volunt . . . Datum feria quinta antea festum Penthecostes anno Domini M.CCC.⁴⁰⁾

- 3 februari 1306. Elisabeth, gravin van Gulik, erkent dat haar lijftocht aan Brempt de graaf van Gelre niet hinder-

lijk zal zijn, wanneer hij dat goed en die villa van haar echtgenoot, de graaf van Gulik, weer zou willen inlossen.

Na deze tijd wordt er in de acten minder en minder over het geslacht van Brempt gesproken. Dit hoeft niet te verbazen, vermits zij het grootste deel van hun goederen en rechten verloren hadden en net dat het onderwerp is van de acten. We ontmoeten o.a. nog de zoon van Rutger, Rabode, gehuwd met Guda (1321-1340), hun zoon Rabode, verder Dirk (1321), Rutger (1385), Rabode (1398-1418), Steven (1418) en Johan, gehuwd met Agnes van Evervelde (1436). Merken we hier tevens op, dat de goederen die voor de familie verloren gingen, niet allemaal in handen van de graven van Gelre overgingen. Sommige gingen over naar het domkapittel van Keulen en naar de heer van Heinsberg. Reeds op 26 maart 1296 had het domkapittel voor 90 mark de inkomsten die Rutger van Brempt en zijn zoon Rabode bezaten te Niederkrüchten, Bracht, Born en omgeving, aangekocht.⁴¹⁾

We zullen nu zien wat er vermeld staat in de acten over de hogervermelde Brempt en hun goederen. In 1321 verwierf de heer van Heinsberg een aantal allodiale goederen gelegen te Brempt van Jan (of Johan, dictus Scadvinke) en Rabode van Brempt. Een van de getuigen bij deze overdracht was Dirk van Brempt⁴²⁾, die zich leenheer van Heinsberg noemt. Op 24 juni 1333 verkoopt Rabode van Brempt voor 25 mark aan de graaf van Gelre alle onse mannen ende als ons vaytluden . . . dat sy mich toegehoerden ende mich bleven syn van mijnen alderen. De goederen van deze eigenhorigen lagen te Ober- en Niederkrüchten. Getuigen in deze akte waren Dirk van Bremt en Dirk Wambos van Elmt.⁴³⁾ Het zegel van Rabode volgt in bijlage (zegel E). Merken we hier op dat het zegel een barresteel draagt en dat het identiek is aan het zegel van de Rabode die Johan Bremt alias Scadvinke/Scheivinck vergezelt. Het is de enige plaats waar men dit zegel aantreft. Vijf dagen later, op 29 juni 1333, doet Rabode opdracht aan de graaf van Gelre van de in de acte opgesomde horigen.⁴⁴⁾

Op 28 juli 1340 sluiten Reinald, graaf van Gelre, het domkapittel van Keulen en Rabode van Brempt (zegel F in bijlage) een overeenkomst aangaande de schenkingen aan de kerk van Niederkrüchten, waarop het kapittel wegens haar curtis of hof te Brempt en haar bezittingen te Niederkrüchten, de graaf wegens zijn dominium (= heerlijk recht) en Rabode wegens zijn goed Kernenade bij de kerk te Niederkrüchten, meenden recht te hebben.⁴⁵⁾ Aan dit goed was het jus patronatus of patronaatsrecht verbonden. Dit betekent dat Rabode de patroon was van de kerk, dat hij het recht had de pastoor en de andere kerkdienaars te benoemen of ter benoeming aan de bisschop voor te stellen. Dit patronaatsrecht ging blijkbaar op zeer vroege tijden terug en moet reeds dan behoord hebben aan Brempt. Op 1 juli 1344 schonken Rabode, zijn echtgenote Guda en hun zoon Rabode dit aloude recht aan het domkapittel van Keulen.⁴⁶⁾ Het voorgaande impliceert dat een Brempt ook de stichter van de kerk te Niederkrüchten was. Het patronaatsrecht was ooit in één hand en de stichter had het recht de priesterpost eerst te bezetten. Wanneer dan in 1340 het domkapittel haar presentatieright uit de verworven goederen in Niederkrüchten en Brempt en de graaf van Gelre zijn recht als graaf van dit gebied uit het dominium afleiden, dan moet de stichter een Brempt zijn. De motieven van het domkapittel van

Keulen in deze zaak waren ongetwijfeld van commerciële aard. Inkomsten uit pastoorschappen, met de bijhorende parochie en tienden, waren voor kloosters en zgn. stiftsgeestelijkheid vaak een aanvulling op hun normale inkomsten.

Dat de Brempt ook in de rest van het Neder-Rijngebied bezittingen hadden blijkt uit een oorkonde van 8 januari dat zelfde jaar, waarin opnieuw Rabode en Guda aan het St.-Gereonkapittel van Keulen land verkopen bij Giesenkirchen.⁴⁷⁾ De Keulse curie kwam dus duidelijk in het bezit van steeds meer vroegere Brempter-goederen.

De heren van Brempt in Niederkrüchten, die, zoals gezegd, het grootste deel van hun goederen vanaf 1270 aan de graven van Gelre overdroegen, kregen gelijktijdig hun vroegere bezittingen terug in leen. Tot 1531 werden zo de meeste goederen bewaard om dan, door het huwelijk van Agnes van Brempt met Heinrich Schenk von Niedeggen, heer in Walbeck en drost te Wachtendonk, over te gaan. Met Agnes van Brempt stierf de linie van de Brempt te Brempt/ Niederkrüchten uit. Achtereenvolgens kwam het familiebezit in handen van de heren von Bylant, raadmeesters aan het hof van Gulik, door huwelijk; van het huis Corswarem, graven te Nyell, vrijheren te Rheidt en heren te Blyenbeck, Afferden, Gribbenvorst en Betgenhausen, door erfenis; opnieuw Schenk von Niedeggen, door aankoop en tenslotte in 1709 door huwelijk in handen van de markiezen van Hoensbroek, die het bezit vanaf begin 19de eeuw opdeelden en afzonderlijk verkochten.⁴⁸⁾

Bekijken we nu de verdere evolutie van de heren van Brempt als leenmannen van Gelre, Heinsbergen en Gulik, te beginnen op de Neder-Rijn.

De heren van Brempt op de Neder-Rijn

De eerste met zekerheid aanwijsbare leden van deze tak bewegen zich in de omgeving van de aartsbisschoppen van Keulen, maar worden ook meermaals vermeld samen met de hertogen van Gelre en de graven van Gulik. Rutger, Tilman, vermeld van 1371 tot 1398, Arnold met mogelijk de kleinzoon Arnold, vermeld van 1418 tot 1439, en nogmaals Arnold (1476) zijn zowat de meest belangrijke. De akten waarin we ze aantreffen, zullen we hierna chronologisch behandelen, zonder evenwel de juiste verwantschap tussen de geciteerden te kunnen geven:

- op 18 juli 1358 beveelt hertogin Johanna van Brabant om aan Christiaan van Meerbeek het losgeld te betalen, dat hij schuldig is aan Rutger van Breemt in het land van Gelre.⁴⁹⁾ Deze had hem tijdens de Brabantse Erfopvolgingsoorlog gevangen genomen. - Tilman van Brempt wordt vermeld als één van de schadeloos gestelden na de slag bij Bäsweiler in 1371, waar hij streed in de rotte onder Willem van Brederode aan Brabantse zijde.⁵⁰⁾ - 21 oktober 1375. De hertogen van Brabant geven de stad en het land van Wassenberg, tevoren gehouden door de heer van Heinsberg, in leen aan hun raadgever, Jan, heer van Gronsveld, op voorwaarde o.a. dat hij de renten betaalt aan Tilman van Brempt, die deze heeft op de inkomsten van de stad en het land.⁵¹⁾

- 12 maart 1378. Wenceslas, hertog van Brabant, Lotaringen, Luxemburg en Limburg, markies van het Heilig Roomse Rijk, geeft aan Tilman van Brempt, voor zijn diensten in Wassenberg, een lijfrente van twintig kleine

mottoenen per jaar op de renten en tol van het land van Hertogenrode.⁵²⁾

- 7 december 1379. Tilman van Brempt verklaart dat de ontvanger van Limburg hem voor het voorbije jaar de rente van twintig kleine mottoenen heeft betaald. Hij bevestigt dit ook de daaropvolgende jaren (1380, 1381, 1382, 1383 en 1384).⁵³⁾

- 9 januari 1385. Bepalingen van de verkoop door ridder Hendrik van Strunkede aan de aartsbisschop van Keulen van de burcht, stad en land van Linn, voor de som van 20.000 gouden schilden en een lijfrente van 2000 gouden schilden. Dit gebeurt ind gedingt zu Arnsberg, da an ind oever geweist synt . . . Tilghen van Brempt, amptman zu Urdingen . . .⁵⁴⁾ Tilman is dus in 1385 amman van Urdingen op de Rijn.

- 16 januari 1385. De gebroeders Berthold en Helmbert van Natesungen dragen drie goederen gelegen in het gelijknamige dorp op aan aartsbisschop Frederik III van Keulen. . . Hye oyver ind an waren . . . Rutger von Brempt . . . ind vil andere guder luyde.⁵⁵⁾

- 7 oktober 1387. Jacob van Mirlar, heer te Milendonk, verklaart het gelijknamig slot van de hertog en hertogin van Gulik en van hun zoon, de hertog van Gelre, in leen ontvangen te hebben. Onder de zegelaars vinden we, naast een aantal heren, ook Tilman van Breempt, die wordt gekwalificeerd als knaap. Hij zegelt met een wapen (bijlage, zegel G), dat ook door de Brempt van Vernich (zie verder) wordt gebruikt.⁵⁶⁾

Uit de thans volgende akten blijkt o.a. dat de aartsbisschoppen van Keulen hen hun volle vertrouwen als raadsheren, scheidsrechters en zelfs als gezanten bij de koning van Engeland schonken:

- 10 april 1392. Verzoening tussen aartsbisschop Frederik III van Keulen en graaf Adolf van Kleef. Er wordt een raad samengesteld om over de vrede te waken en al de toekomstige geschillen op te lossen. Een der raadsleden aan Keulse zijde is Tilghen of Tilman van Brempt.⁵⁷⁾

- 9 januari 1394. Rabodo van Brempt verschijnt als leenheer in deze oorkonde. Hij oefende een hoog bestuursambt uit in Gelre, zo blijkt.⁵⁸⁾

- 10 augustus 1395. Verzoening tussen Frederik III van Keulen en Willem van Gelre. Tilman van Brempt wordt als scheidsrechter aangesteld.⁵⁹⁾

In 1398 wordt Rabodo van Brempt als ridder en drost van het land van Monfoort en als rentmeester van het land van Monfoort en Erkelenz genoemd.⁶⁰⁾ De titel drost impliceert dat de hertog van Gelre rond deze tijd in het kwartier Roermond in het ambt Monfoort en Erkelenz de grondheer was. Verder wordt hier nogmaals bewezen dat het huis Brempt nog een aanzienlijke rol speelde. Dit blijkt verder uit de volgende akten:

- 10 mei 1398. Hendrik van Eych, heer te Olbrfck, verklaart dat het slot Battingen een leen van de aartsbisschop van Keulen is, waarvan Tilken van Breempt, Henrich van Belle ind vil andere gude lude getuigen.⁶¹⁾

- 16 juli 1398. Vredesverdrag tussen Willem, hertog van Gelre en van Gulik, en Jan van Beieren, elect-bisschop van Luik. Op de plooi staat: Per dominum ducem presentem de consilio dominis Rabode de Breempt et Johanni de Rynesteyn, militibus.⁶²⁾

- 3 mei 1418. Overeenkomst tussen de ridderschap en de steden van het land van Gelre en het graafschap Zutphen, om in geval van kinderloos overlijden van de hertog, een-

drachtig een opvolger te kiezen. Voor het kwartier van Roermond komen o.a. voor: Wer, Geraert van Vlodorp, ritter, erfvoegt tot Ruremunde, Rabolt van Brempt, ritter, . . . Steven van Brempt . . . Reynaert van Brempt . . ., knapen des lants van Gelre . . .⁶³⁾

- 23 oktober 1418. Graaf Frederik van Mörs en Saarwerden treft een overeenkomst met zijn broer Hendrik betreffende de afstand van het graafschap Saarwerden en betreffende hun beider wapenschilden. Getuigen waren unsen lieven neven Wilhelm sun zo Wevelkoven ind herren zo Grebben, Goedart zo Drachenfeltz, ritter, Arnoult van Brempte ind Friederich van Hulsse, unse lieve vrunde . . .⁶⁴⁾ (zegel H van Arnold in bijlage).

- 13 juli 1423. Graaf Frederik van Mörs belooft Adolf van Gulik en Berg en Jan van Loon, heer van Gulik, ter hulp te komen, indien hen het hertogdom Gelre en het graafschap Zutphen betwist wordt. Aan de onderhandelings-tafel zaten ook Johan van Loersbeck ind Arnd van Breynt, want sy oever allen desen sachen geweist synt ind die havent helpen dedingen, dat sy yre sigele mit zo getzuge an desen brieff by dat unse hant gehangen . . .⁶⁵⁾

- 12 december 1424. Aartsbisschop Diederik van Keulen en hertog Adolf van Gulik en Berg met zijn zoon Ruprecht, sluiten een verbond tegen hertog Adolf van Kleef. Arnt van Brempt behoort tot de raadgevers van de aartsbisschop van Keulen.⁶⁶⁾

- 31 december 1435. Aartsbisschop Diederik van Keulen en hertog Adolf van Kleef sluiten door bemiddeling van hun raadsheren, o.a. Arnold van Brempt, een levenslang verbond.⁶⁷⁾

- 17 april 1436. Overeenkomst tussen de ridderschap en de steden van het land van Gelre, waarbij Johan van Brempt optreedt voor het kwartier van Roermond.⁶⁸⁾

Thans krijgen we het charter waaruit de waardering blijkt van de aartsbisschop van Keulen voor zijn raadsheer Arnold van Brempt, die als toponderhandelaar naar de koning van Engeland wordt gestuurd met een delicate opdracht. Zijn diplomatiek optreden wordt, zo blijkt, met succes bekroond:

- 21 mei 1439. Koning Hendrik VI van Engeland verklaart aan de gezant Arnold van Brempt, dat hij het vroegere geldleen van 500 tot 600 mark heeft verhoogd en dat hij voor de volgende zes jaar 800 mark meer zal betalen als vergoeding voor twee achterstallen, dit zodra de bisschop leeneed heeft afgelegd. . . . Informatio data per regiam maiestatem Arnoldo de Brempt, nuncio illustris principis electoris culminis imperialis . . .⁶⁹⁾

- 22 oktober 1461. Sweder van Barick belooft het baljuwambt van Goch, dat hem door zijn huwelijk met Agnes van Evervelde, weduwe van Johan van Brempt, was toegefallen, getrouw uit te oefenen.⁷⁰⁾ Het baljuwambt van Goch was in het bezit van Agnes van Evervelde gekomen door haar huwelijk met Johan van Brempt, die amman van Goch was. Goch was waarschijnlijk door erfenis in handen van de Brempt gekomen en was geen oorspronkelijke eigendom van genoemde Agnes van Evervelde, in tegenstelling tot de beweringen van H. Douxchamps.⁷¹⁾

- 4 oktober 1476. De aan aartsbisschop Ruprecht van Keulen getrouwe edelen, ridders en steden verzoeken paus Sixtus IV bevel te geven aan Herman, landgraaf van Hessen, zich aan de aartsbisschop te onderwerpen. Arnold van Brempt figureert tussen een zestigtal andere zegelaars.⁷²⁾

De lijn van de heren van Brempt aan de Nederrijn te Keulen en Urdingen kan gevolgd worden tot in 1665 met het huwelijk van Margareta Franziska Cristina van Brempt met Johan Wilhelm Salentin von Nesselrode, die wordt begraven in de kerk te Asse in Brabant (België). Dit opmerkelijk gegeven valt misschien te verklaren door het feit dat zijn echtgenote Margareta van Brempt Grimbergen (in Brabant) in bruidskorf meebrengt.⁷³⁾

De heren van Brempt als leenmannen van Gelre in het huis Vlasraden bij Straelen

Het voortbestaan van de heren van Brempt, verbonden aan de stamgoederen, is verbonden met de heren van Kriekenbeek. De eerste grote tak van de van Brempt zal zich te Vlasraden, als leenmannen van Gelre, verder zetten in associatie, door huwelijk, met de Kriekenbeeks en dit vanaf ca. 1400. Een Brempter-telg huwt de dochter van Hendrik van Kriekenbeek, ridder en lid van de Raad van Gelre, waardoor hun zoon, Willem van Brempt, in 1436 door erfenis in bezit komt van het hof te Broekhuizen. Bovendien wordt de band Brempt-Kriekenbeek verstevigd door het huwelijk van zijn nicht, de dochter van Isabella van Kriekenbeek, uit haar huwelijk met een van Holthusen, met Reiner van Brempt in 1459. Uit dit huwelijk komen vier zonen, waarmee de basis gelegd is voor het ontstaan van een nieuwe zijtak van het geslacht van Brempt, hoewel we hier eveneens kunnen gewagen van de hoofdtak, althans na de overname van het kasteel van Brempt, die zich op deze manier prolongeert.⁷⁴⁾

Van midden 15de eeuw tot in de 17de eeuw zijn de Brempts ononderbroken drost van Straelen. De bekroning van hun positie in Gelderland vinden we dan ook hier: op 23 januari 1579 ondertekenen gedeputeerden van Gelre en Zutphen, Holland, Zeeland, Utrecht en Friesland de Unie van Utrecht, die bekend werd als de grondslag van de Republiek der Verenigde Provinciën. Dat we van de ridderschap van het Overkwartier van Gelre slechts Engelbert van Brempt, drost van Straelen, en Hendrik Impel, voogd van Gelderland, als gedeputeerden aantreffen, getuigt eens te meer van het belang van het geslacht Brempt aldaar.⁷⁵⁾

De heren van Brempt als leenmannen van Gulik in het huis Vernich ten zuiden van Keulen

De oudst gekende en door de bronnen ondersteunde Brempt op de goederen te Vernich, is Reiner van Brempt. Op 1 augustus 1360 wordt hij als borgsteller voor het Keulse domkapittel vermeld⁷⁶⁾ en in 1361 als ridder, wanneer hij beleend wordt met Vernich. In 1367 noemt hij zich heer van Groot en Klein-Vernich.⁷⁷⁾ Het is zeer waarschijnlijk dat de allereerste Brempts in Vernich door het domkapittel van Keulen beleend werden. Om welke tak uit het Brempter-geslacht het hier ging, is niet volledig duidelijk.

Andere zijtakken van het Brempter-geslacht tussen Maas en Rijn vinden we nog in de huizen Doenrade en Etsenrade bij Sittard, als leenmannen van Heinsberg, en met de dubbelnaam alias Lieck. Omdat deze zijtakken voor voorliggende studie niet onmiddellijk van belang zijn en trouwens ook pas in de 15de eeuw een aanvang nemen, hebben we ze hier buiten beschouwing gelaten. We verwijzen hier dan ook graag naar de studie van M. Jülicher, die deze materie wel behandelde.⁷⁸⁾

Het uitsterven van de verschillende geslachten van Brempt tussen Maas en Rijn

- a) in Gelre onder Brempt/Niederkrüchten: met Agnes van Brempt, door huwelijk met Heinrich Schenk von Niedeggen, heer te Walbeck en drost te Wachtendonk.
- b) onder Straelen: in het huis Vlasraden met Wilhelm Engelbert van Brempt te Vlasraden en Broeck, overleden 4 maart 1642.
- c) op de Nederrijn te Urdingen met Margareta Franziska Cristina van Brempt, door huwelijk met Johan Wilhelm Salentin von Nesselrode in 1665
- d) in Vernich in het land van Gulik met Johan van Brempt zu Fondern, gehuwd met de kleindochter van Sophia van Brempt zu Vernich, Maria van Palant
- e) in Doenrade/Etsenrade met Bernhard Diederich Jozef van Brempt alias Lieck, overleden op 11 maart 1793.

Besluit

In elke regio komen geslachten voor, die gedurende een bepaalde periode als grootgrondbezitters een belangrijke rol spelen, om daarna volledig te verdwijnen. Het bezit van deze families bestaat voornamelijk uit allodiale goederen, die door overerving gemakkelijk verbrokkeld raken, waarna de afzonderlijke familieleden vaak vlug tot vervreemding overgaan. Daarnaast kunnen we constateren, dat het kernbezit om een of andere reden in leen wordt opgedragen aan een groter en machtiger heer, in wiens bezittingen de opgedragen goederen na verloop van tijd opgaan. Beide factoren waren werkzaam in het geval van de heren van Brempt. In gunstiger omstandigheden zou uit de bezittingen van de Brempts misschien een heerlijkheid of zelfs een nog grotere entiteit zijn gegroeid.

Uiteraard ging het verlies van bezittingen hand in hand met een verminderd aanzien, wat blijkt uit het bekleden van ambten, die traditioneel voor de ridderadel bestemd waren. De belangrijkste conclusie is echter dat de macht die de graven van Gelre tussen Maas en Rijn uitoefenden, niet teruggaat op een oorspronkelijke grafelijke macht, maar op de macht die o.a. de heren van Brempt uitoefenden op hun domeinen.

Tenslotte wensen we hier even te onderlijnen dat we op het spoor zijn gekomen van afstammelingen van de heren van Brempt, maar dan in België, meer bepaald in het land van Aalst (grens-streek tussen het oude graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant, nu provincie Oost-Vlaanderen). Zij zijn, onder de naam Van der Brempt, met vrij grote zekerheid de enige descendenten van de oude heren van Brempt in Gelderland.⁷⁹⁾

NOTEN

1. J. LINSSEN, De Edelheren van Brempt, in: De Maasgouw 75 (1955) 66-71.
2. Th.J. LACOMBLET, Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins, IV, Düsseldorf 1858, 772.
3. J. LINSSEN, De edelheren van Brempt, in: De Maasgouw 75 (1955) 65.
4. J. LINSSEN, Een verkenning van de heren van Mereheym, in: Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg à Maastricht 90/91 (1954) 170.
5. L.A.J.W. SLOET, Oorkondenboek der graafschappen Gelre en Zutphen, I, s-Gravenhage 1872-76, nr. 378, 377.
6. ibidem, o.c., nr; 387, 384 en P. BONDAM, Oorkondenboek der hertogen van Gelderland en Zutphen, Utrecht 1782, IIe afd., nr. 77, 265.

7. LACOMBLET, o.c., I, nr. 562, 392-393 en SLOET, o.c., I, nr 392, 389 en BONDAM, nr. 78, 267 (meest volledige uitgave, maar gedateerd juli 1198).
8. LACOMBLET, nr. 566, 396-397.
9. SLOET, o.c., I, nr. 400, 406.
10. ibidem, o.c., nr. 401, 410.
11. ibidem, nr. 403, 413 en LACOMBLET, II, nr. 9, 6-7 en BONDAM, IIe afd., nr. 87, 285.
12. LACOMBLET, o.c., II, nr. 81, 45. Å 13 SLOET, I, nr. 457, 461 en E. SLANGHEN, Bijdrage tot de geschiedenis van het land van Kessel, in: Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg à Maastricht 16 (1879) 92-93.
14. LACOMBLET, II, nr. 203, 106.
15. SLOET, II, nr. 588, 597 en BONDAM, IIIe afd., nr. 17, 419.
16. ibidem, II, nr. 625, 630.
17. ibidem, II, nr. 633, 639 en BONDAM, IIIe afd., nr. 35, 442.
18. J. HABETS, De archieven van het kapittel der hoogadelijke rijksabdij Thorn, I, s-Gravenhage 1889, nr. 20 en LINSSEN, De Edelheren van Brempt, 66.
19. LACOMBLET, II, nr. 292, 151-152.
20. L. DE CRASSIER, Dictionnaire historique du Limbourg Neerlandais de la période féodale à nos jours, in: Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg à Maastricht 66 (1930) 158.
21. Staatsarchiv Düsseldorf, Oorkonden abdij Gladbach, nr. 21.
22. SLOET, II, nr. 720, 716.
23. ibidem, II, nr. 750, 739 en BONDAM, IIIe afd., nr. 77, 489.
24. ibidem, II, nr. 745, 735 en BONDAM, IIIe afd., nr. 75, 488.
25. R. SCHOLTEN, Das Cistercienserinnen Kloster Grafenthole zu Asperden im Kreis Kleve, Kleef 1899, oorkonde nr. 11 in bijlage.
26. LACOMBLET, II, nr. 426, 230.
27. SLOET, II, nr. 785, 769.
28. P. WEILER, Urkundenbuch des stifts Xanten, Bonn 1935, nr. 22, 151.
29. A.R.A.B., Charters van Brabant, Cartularium VII, fo 176.
30. M. JULICHER, Die Geschichte der Herren von Brempt, 1973, 9.0.
31. LINSSEN, De Edelheren van Brempt, 66-71.
32. P. BONENFANT, Brabant en Gelre voor en na Woeringen, in: Algemene Geschiedenis der Nederlanden, II, 1950, 256-268.
33. Keulen, Historische Archiv, Archief van de Duitse Orde, St-Catharinakommande-rij, oorkonde nr. 47; Sophia was de derde abdis van O.L.V. van Roermond, haar vader Rutger werd later ridder van de Duitse Orde.
34. Rijksarchief Gelderland te Arnhem, Hertogelijk archief, charterverzameling nr. 55; met uithangend zegel van Theodericus van Brempt, uitgave SLOET, II, nr. 976, 949 en BONDAM, IVe afd., nr. 12, 618.
35. LINSSEN, De Edelheren van Brempt, o.c., 68.
36. ibidem, 70.
37. SLOET, III, nr. 1099, 1064.
38. I.A. NIJHOFF, Gedenkwaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland, I, nr. 31, 35-36; over deze akte heeft ook LINSSEN het, 69-70.
39. L.S. MEIHUIZEN, De rekening betreffende het graafschap Gelre, 1294-1295, 6-7.
40. I.A. NIJHOFF, o.c., I, nr. 70, 81-82; ook LINSSEN, De Edelheren van Brempt, 70.
41. LINSSEN, 68.
42. ibidem, 69.
43. Rijksarchief Gelderland te Arnhem, Hertogelijk Archief, chartenverzameling nr. 224, uitgave NIJHOFF, o.c., nr. 273, 307 en LINSSEN, 68.
44. NIJHOFF, I, nr. 274, 307.
45. Rijksarchief Gelderland te Arnhem, Hertogelijk Archief, chartenverzameling nr. 416; uitgave NIJHOFF, I, nr. 367.
46. LINSSEN, De Edelheren van Brempt, 68.
47. P. JOERRES, Urkundenbuch des Stiftes St.-Gereon zu Köln, nr. 563, 376.
48. M. JULICHER, 11.0 e.v.
49. A. VERKOOREN, Inventaire des chartes et cartulaires des duchés de Brabant et de Limbourg et des pays d'Outre-Meuse, I, 301, nr. 1803.
50. Th. DE RAADT, La Bataille de Bèsweiler, in: Annales de la Société d'archéologie de Bruxelles (1903) 269 en 290.
51. A. VERKOOREN, I, nr. 4734.
52. ibidem, nr. 5231.
53. ibidem, I, nr. 5595; 2/12/1380, nr. 5716; 12/1/1382, nr. 5843; 25/12/1382, nr. 5933 en 3, 1, nr. 6055 van 1/1/1384.
54. LACOMBLET, o.c., III, nr. 888, 782-783.
55. ibidem, nr. 889, 783.
56. Staatsarchiv Düsseldorf, Fonds Hertogen van Gulik, oorkonden, nr. 416; uitgave LACOMBLET, nr. 918, 810.
57. LACOMBLET, nr. 965, 847-848.
58. cfr M. JULICHER, 11.6 en P.N. VAN DOORNINCK - J.S. VAN VEEN, Acten betreffende Gelre en Zutphen van 1107-1415, II, 209.
59. LACOMBLET, III, nr. 1010, 894-896.
60. P.N. VAN DOORNINCK - J.S. VAN VEEN, II, 209.
61. LACOMBLET, nr. 1045, 929.
62. G. ECKERTZ, Niederrheinische Chronik, Keulen 1864, 71.
63. I.A. NIJHOFF, o.c., III, nr. 217, 209-210.
64. Staatsarchiv Düsseldorf, Fonds Mörs, Landesarchiv, oorkonde nr. 89 met het zegel van Arnold van Brempt, raadsheer van de aartsbisschop van Keulen en de graaf van Mörs, uitgave LACOMBLET, IV, nr. 117, 127.
65. LACOMBLET, IV, nr. 150, 168-169; aan het charter bewaard in het staatsarchief van Dfsseldorf hangt het zegel van Arnold.
66. ibidem, nr. 158, 180-181.
67. ibidem, nr. 218, 256.
68. I.A. NIJHOFF, nr. 374, 347-354.
69. LACOMBLET, nr. 231, 275-276.
70. NIJHOFF, IV, nr. 158, 130-140.
71. H. DOUXCHAMPS, Aux origines de la famille van der Straeten-Waillet-Ponthoz, in: Le Parchemin 56 (1991) 222-310.
72. LACOMBLET, nr. 389, 483-484.
73. JULICHER, 18.20
74. ibidem, 12.1
75. ibidem, 12.7 en 12.8 en A. KAUL, Haus Vlassrath uns sein historischer Kamin, in: Geldrischer Heimatkalender (1960) 19.
76. LACOMBLET, III, nr. 601.
77. JULICHER, 17.3.
78. ibidem, 13.0 tot 15.0.
79. zie hiervoor onze artikels De genealogie van der Brempt alias Verlyssen, een poging tot reconstructie en Het geslacht Brempt in Brabant en Vlaanderen in: Vlaamse Stam 28 (1992) 479-494 en 29 (1993) 537-562.

Bijlagen

Zegels A - B - C

1. +(S. R)UTGERI DE BREMPT
2. +SIGIL(LUM) THEOD(ERICI) DE BREMIT
3. +S. GISILBERTI NOBILIS VIRI DE BR(E)MIT

Historisches Archiv der Stadt Köln, Deutsche Orden S. Catharina, Urkunde Nr. 47 (Foto Bildarchiv Rh. Museum Köln, platten Nr. 95342).

Zegel D
Rijksarchief Gelderland te Arnhem,
Hertogelijk archief, chartenverzame-
ling nr. 55.

Zegel E
R.A.G. Arnhem, Hertogelijk
archief, chartenverz. nr. 224

Zegel F
R.A.G. Arnhem, Hertogelijk
archief, chartenverz. nr. 416

Zegel G
Staatsarchiv Düsseldorf, Fonds hertog-
dom Gulik, oorkonde nr. 416.
(Foto Landesbildstelle Niederrhein
Nr. 183/248)

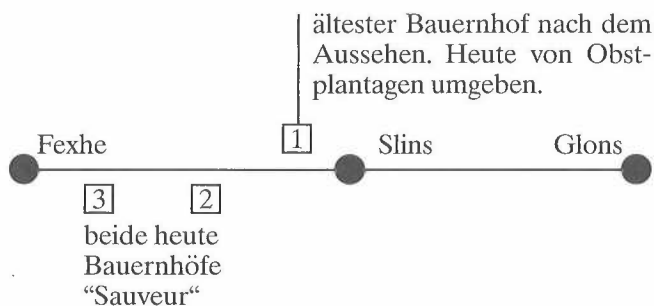
Zegel H
Staatsarchiv Düsseldorf, Fonds Mörs
Landesarchiv, oorkonde nr. 89.
(Foto Landesbildstelle Niederrhein
Nr. 183/249)

WARUM GINGEN NICOLAAS UND HENDRIK CLAES SAUVEUR VON FEXHE-SLINS NACH WELTE-HEERLEN UND NICOLAAS WEITER NACH ROTTERDAM? H. Kretschmar

Nicolaas Sauveur ist laut Hansotte in No. 110 Glons getauft worden am 10.01.1670 (meine Nr. 36 in den alphab. Tafeln van Glons). Es war damals notwendig, Kinder von Fexhe-Slins in Glons taufen zu lassen. Alphabetische Tafeln van Fexhe-Slins existieren weiter nicht. Wahrscheinlich sind in den damaligen Kriegen vielen Kirchenunterlagen verloren gegangen. In den Parochie-registern existieren bei Hansotte unter No. 91 Fexhe-Slins nur Unterlagen über Hochzeiten und Todesfälle, während die Taufen van Glons als alphabetische Tafeln erfaßt sind. Die Kapellen von Hexhe-Slins bilden eine Parochie-Filiale von Glons. Die Orte Anixe und Tillice gehören auch dazu.

Die Frau van Nicolaas Sauveur, Catharina Sauveur ist in Glons getauft am 14.02.1670 (meine No. 37 in den alph. Tafeln von Glons). Catharina Sauveur wird als Trauzeuge bei der Hochzeit van Nicolaas' Bruder Hendrik Claes Sauveur am 24.08.1692 in Welte Heerlen genannt. Hendrik Claes Sauveur ist in Glons getauft am 02.04.1672 (meine Nr. 41 in den alph. Tafeln von Glons). Gestorben ist er vor 1740 in Welte/Heerlen. Die Geburt des Sohnes von Nicolaas Sauveur erfolgte in Vucht nördlich von Maastricht. Er hieß Dirk (Thiery, Theodorus). Dies muß ca. 1693 erfolgt sein, denn er hat am 04.12.1714 in Rotterdam das erste Mal geheiratet.

Die Lage von drei Bauernhöfen, die den Sauveurs heute noch gehören, zeigt nebenstehende Skizze:

Es drängt sich der Gedanke auf, daß Catharina Sauveur aus einem der Bauernhöfe zwei oder drei stammt, da ein fremder Mädchenname nicht genannt wird, sondern nur Sauveur und dies auch in Rotterdam.

Nicolaas Sauveur ist 1698 in Xanten feststellbar. Er ist also damals unterwegs gewesen nach Rotterdam. Vor 1698 ist die Geschichte van Fexhe-Slins von zahlreichen Kriegen heimgesucht worden. Fexhe-Slins liegt im Norden der heutigen Provinz Lüttich und gehörte in früheren Jahrhunderten zum Gebiet des Concile de Maastricht.

Maastricht wird in 1579 vom spanischen Feldherren Alba eingenommen. Bereits 1574-1575 beziehen die spanischen Truppen Quartier im Haspengau, besonders in Fexhe-Slins, Emael, Loncin, obwohl der Prinzbischof seine Neutralität betonte, plünderten die spanischen Truppen den Haspengau. 1592 wird wieder eine Attacke auf Maastricht erwähnt. Neben diesen kriegerischen Ereignissen, wird das Land von der Pest verwüstet. In Maastricht ist die Pest aufgetreten in den Jahren: 1509 - 1531 - 1543 - 1579 - 1611 - 1621 - 1623 - 1633 - 1635 - 1652 - 1655 - 1664 - 1669.

Es gibt immer wieder Kriege. 1602 zieht Moritz von Nassau mit seiner Armee von Deutschland über die Maas nach Tongern, Loon und St. Truiden. 1604 befindet sich das Land in einem erbärmlichen Zustand. Man kann seine Abgaben nicht bezahlen. Die Soldaten meutern, da sie weder Geld noch Verpflegung erhalten. Im Gebiet von Montenaken sind die Städte von Einwohnern aufgegeben. Sie vagabundieren und betteln um ihr Brot. Auch ca. 6000 niederländische Soldaten kommen nahe Maastricht an. Sie berauben das Land. Die Offiziere holen überall Geld. 1606 kommen wieder Truppen aus Holland und belästigen den Haspengau und Lüttich's Innenstadt. Die Bevölkerung, auch die Sauveurs sind zäh und bauen immer wieder ihr Eigentum auf.

1610 wird der französische König gebeten, die Neutralität von Lüttich zu achten und das Land nicht zu durchqueren. Es ist hier zu bemerken, der 80-jährige Krieg kannte keine Feldschlachten, sondern nur Belagerungen von Festungen wie Maastricht. 1659 schaffte der Pyrenäen-Frieden zwischen Frankreich und Spanien eine vorübergehende Ruhe. Das Stadthaus von Maastricht wird fertig. Maastricht steht von 1648 - 1794 unter Staatscher und französischer Herrschaft. 1661 kennzeichnet das Partage-Traktat zwischen Spanien und Holland die Schlußphase des 80-jährigen Krieges.

1663 - 1707 zieht Ludwig XIV durch Brabant, Hennegau, Namur und Flandern. Dörfer werden verbrannt, Tournai (Doornik) wird besetzt. 1672 wird Haccourt beschossen und 1673 eingenommen. Er erklärt im gleichen Jahr den Krieg an Holland. Die Franzosen kommen 1672 nach Tongern.

Der Kurfürst Maximilian-Hendrik von Bayern, Bischof von Lüttich wird von den Franzosen als Bundesgenosse gewonnen. Am 11. Juni 1671 unterzeichnet dieser mit Frankreich und England einen geheimen Vertrag. Der Frieden von Nijmegen (Ludwig XIV) am 10.08.1678 beendet diese Zeit. Aber 1688 beginnt Frankreich Krieg gegen Deutschland, Holland und Spanien bis 1697 (9-jähriger Krieg) beendet durch den Frieden von Rijswijk im Oktober 1697.

1690 zogen die Franzosen mit 2000 Pferden durch den Haspengau und verwüsteten 21 Dörfer zwischen Maastricht und Köln. 1691 wird Lüttich fünf Tage bombardiert. Der Prinzbischof will die Befestigungen verstärken. Unter Leitung des holländischen "General Coehorn" arbeiten die Haspengau-Bauern 1691 - 1693 daran. Es werden neue Steuern erhoben. 1693 erobert ein französischer General Ludwig's XIV die Zitadelle von Huy. Ein Teil der franz. Armee blieb im Winter 1693/94 in Huy und Umgebung. Das Prinzbistum wird als Feindesland betrachtet. Condroz und Haspengau werden als Lieferant benutzt. Im Februar mußte die Gegend von Loon 8.000 und im April 10.080 Rationen liefern. So setzten sich die Kriege fort. Immer wieder wurde Fexhe-Slins

betroffen. Aus den Erfahrungen des letzten Jahrhunderts ergab sich, daß viele Einwohner, die meistens Bauern waren, für die Lieferung von Rationen herangezogen wurden (für Soldaten und Pferde). Sie beschlossen deshalb, wegzuziehen. Auch die anfangs erwähnten "Sauveurs" zogen so weg.

Erst über Vucht/Maastricht nach Welte/Heerlen weiter über Xanten (hier 17.02.1698 eingetragen) nach Wesel und von hier per Schiff nach Rotterdam-Haringvliet. Da der Sohn Dirk Sauveur in Rotterdam als Kutscher ausgewiesen wird, kann angenommen werden, daß seine Eltern als Bauern von Fexhe-Slins mit Pferd und Wagen weggegangen sind und beides in Wesel mit auf das Schiff genommen haben. In Rotterdam befinden sich heute noch Sauveurs, einer davon trägt den Vornamen Nikolas. Die Sauveurs in Welte/Heerlen haben sich nicht fortgepflanzt.

Dirk Sauveur, der Sohn von Nicolaas Sauveur hat gewohnt in Rotterdam über dem Dolhuys, dieses lag beim Achterkloster der Predigerherren oder Dominikaner, zwischen Achterkloster und Hoogstraat. Zwischen beiden lag der Dolhuisgang, der verschwunden ist. Dieser Steg war im Osten des früheren Pest- und Dolhauses dem späteren Geistesgestörten-Haus, welches ab 1598 auch als Waisenhaus gebraucht wurde. Es besteht noch in vergrößerten und umgebauten Zustand. 1599 baute man ein neues Pesthaus in der Nähe. Es tat bis 1716 Dienst, dann wurde bei Feijenoord in der Nähe ein neues Gebäude fertiggestellt. Dieses wurde als Pesthaus nie gebraucht. 1716 wurde das gesamte Gebäude als Geisteskrankeneinrichtung eingerichtet. Weitere Verwendungen werden beschrieben.

Nicolaas Sauveur kam zu den Dominikanern in Rotterdam. Es ist anzunehmen, daß er und seine Frau im Waisenhaus eine Funktion erhielten. Nicolaas erhielt hier den Vornamen Sanctius. Wahrscheinlich erhielt er in Maastricht von den Dominikanern ein Empfehlungsschreiben. Dies wird durch die Tatsache erhärtet, daß bei den Sauveurs von Ulestraten ein Sauveur bei den Dominikanern in Maastricht bekannt ist und zwar:

Melchior Franciscus de Sauveur, geboren 16.05.1680 in Ulestraten, 1697 Profession im Konvent der Dominikaner in Maastricht.

An den genannten Sauveurs kann man ablesen, daß sich alle untereinander halfen und beistanden. So auch den Sauveurs von Heerlen und Umgebung. Sie waren streng katholisch. Bekannt sind in und um Heerlen folgende Sauveurs, die wahrscheinlich wegen Kriegsereignisse ausgewichen waren:

1. Henricus Claes Sauveur, junger Mann von Welten, geboren: 02.04.1672 in Fexhe-Slins, katholisch. Gestorben vor 1740. Erste Heirat: eingeschrieben 02.08.1692; verheiratet: 24.08.1692 in Welte/Heerlen mit Maria Schils, junges Mädchen von Welte, protestantische Heirat. Zeugen: Nijs Schils, Catharina Sauveur.

Zweite Heirat: römisch-katholisch, 01.01.1719 mit Anna Kuilerts. Zeugen: Jacobus Douven, Barbara Doutzenbergh.

Protestantisch: 13.10.1719, eingeschrieben: 16.09.1719, Henricus Claes Sauveur Witwer von Maria Schils. Zeugen: Gasparus Schils, Anna Eurlings.

Die folgende Elisabeth Sauveur könnte eine Tochter van Henricus Sauveur gewesen sein. Nach vorliegen der Ermächtigung zum Tode von Henricus Sauveur aus Rotterdam ist dies aber unwahrscheinlich, es sei, sie wäre vor Henricus gestorben.

2. Elisabeth Sauveur, junges Mädchen aus Welten. Geboren ca. 1695. Heiratet protestantisch: 22.11.1716, eingeschrieben: 07.11.1716 mit Conrad Meens, junger Mann von Vreusmiek. Zeugen: Matthias Foerose, Jaspard Schils, Margriet Merkelbach, Anneken Kupers.
Heiratet römisch-katholisch, 22.11.1716 mit Conrad Meens. Zeugen: Henricus Schepers, Frater Laicus Valentius de St. Petro Carmel.
3. Hilgerius Savoir, geboren ca. 1715, Heirat: ca. 1736 mit Agnes Douven.
4. Joes Petrus (Hans Peter/Johannes Petrus) Savoir, junger Mann aus Schandele. Geboren: 25.02.1737 Heerlen, protestantisch. Zeugen: Joes Vijgen, Maria Douven. Heiratet protestantisch: 13.02.1763, eingeschrieben: 30.01.1763 mit Elisabeth Sijstermans, Witwe von Melchior Palmen aus Heerlen. Zeugen: Martinus Gerardsen, Marie Margreet Kellener.
Heiratet katholisch: 13.02.1763. Zeugen Wilh. Schepers, Agertr. Weerens.
5. Hendrik Sauveur, junger Mann von Lüttich. Geboren: ca. 1714. Heiratet: Protestantisch, 16.10.1735 mit Agnes Penners, junges Mädchen von Schandele. Zeugen: Catharin Ros, Agnes Penners.
6. Toutsaints Sauveur, geboren ? verheiratet mit Agnes Penders. Gestorben: 24.04.1760.

Auf die folgender Eigenart in früherer Zeit sei hier hingewiesen, aus dem Universal-Lexikon von Zedler S. 535. Allerdings ist dieser Vorgang hier oben feststellbar. Es handelt sich sicher oben um Flucht vor Kriegsereignissen.

Der Text aus dem Lexikon:

Bruders Weib mußte der hintergebliebene Bruder zur Ehe nehmen, sofern der verstorbene keine Nachkommen hinterlassen hatte. Es ging hier um die Fortpflanzung des Geschlechtes. Der erste Sohn mußte nach seines Bruders Namen genannt werden, damit seine Geschlecht vor dem Untergang gerettet würde.

Glons, Slins, Fexhe, Eben/Emael, lagen im Gebiet des Concile de Maastricht, so im Bulletin de la Société d'Art et d'Histoire du Diocèse de Liège, Tome XVIII = 1909, Liège.

Der oben genannte Hendrik Sauveur wird in einer Ermächtigung in Rotterdam wiedergefunden, die sich dort im Oud-notariel-Archiv Nr. 2000, S. 315 befindet. Dort steht: Blijkens bedoelde akte was Dirk een broer van Helleger Sauveur met wiens weduwe Johanna de Vos hij op 16.06.1740 machtiging verleent aan Jan en Wouter Sauveur om op te komen voor hun aandeel in de nalatenschap van Hendrik Sauveur, overleden te Welte in de bank van Heerle.

Der Wouter (Walter) Sauveur wird in Loon gefunden mit folgenden Daten:

Getauft: 29.01.1735 in Glons, also wohnhaft in Fexhe-Slins. Sein Vater ist: Waltsieu (Walter) Sauveur, Bauer. Seine Mutter ist Marie Petit Jean, wie aus seiner Sterbeakte hervorgeht. Walter kommt mit 60 Jahren 1771 nach Loon. Er stirbt am 11.09.1801, 1 Uhr morgens im Alter von 67 Jahren in Loon. Er wohnte nach der Sterbeurkunde in Borgloon rue Padonik Nr. 193. Seine Haushälterin Gertrude Oris kam 1788 mit 48 Jahren in die Gemeinde. In der Sterbeakte wird angegeben: Wouter geboren in Fexhe-Slins, departement Ourte, wohnend in Loon, 10 Arrondissement, Gemeinde im Departement Meuse inférieure.

Er wurde zum Minister des Kirchenwesens ernannt und übte den Kult täglich neun Stunden aus. Er kaufte 27.01.1799 als ex-Kanonik in Loon-Land. 5 Ha 70 Ar für 1355 Geld und in Loon weiter den Moeshof mit 10 Ar für 125 Geld.

Er war der Sohn von Waltsieu (Walter) Sauveur und Marie Petit Jean, so nach der Erklärung des Bürgers Nicolas Sauveur, wohnend in Herstal. Beruf: Minister des Kirchenwesens, wohnend in Herstal, der der Bruder des Verstorbenen gewesen sein muß. So vermerkt in der Sterbeakte. Diese Akte haben unterschrieben: Nicolas Sauveur und der Nachbar vom Verstorbenen Varanguien, Beruf: Sachverständiger. Die gesamte Akte hat der Bürgermeister von Loon, als Standesbeamter Seraphin Boufsemart unterschrieben. Der in der machtiging genannte Jean Sauveur konnte noch nicht ermittelt werden, da es viele Jean Sauveurs in dieser Zeit in Glons gab, die dort getauft wurden.

So ist zu sehen, daß der Krieg auch hier der Vater aller Dinge war, wobei zu bemerken ist, daß dieser "Vater" vom General Clausewitz ein schlechter Vater war.

SPIN-OFF VAN STREEKHISTORISCH ONDERZOEK

J.P.P. HINSSEN

(vervolg van jrg. 23 - 1995, nr. 1, p. 32)

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Smijtgens	Jan	1535	4 st.	Kruis 12	
Smijtgens	Jan	1533	7 st.	Schrikzel 92	Bl.(1533, 1534): 'cum matre'.
		1534	6 st.	Schrikzel 85	
		1535	6 st.	Schrikzel 82	
Smijtz	Lenartgen	1533	10 st.	Lomstr. 42	Bl.(1534): 'Cum filio', StR. 1535/36: vleesaccijs.
		1534	12 st.	Lomstr. 41	
		1535	10 st.	Lomstr. 38	
Smijt	Nijelis der	1533	5 st.	Beek 140	
		1534	10 st.	Beek 108	
Smyt	Peter der	1533	1/2 gl.	Peperstr. 8	
		1534	12 st.	Peperstr. 7	
		1535	14 st.	Idem	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Smijtz	Stijnke	1533	1/2 gl.	Kerkstr. 68	
		1534	1/2 gl.	Kerkstr. 69	
		1535	1/2 gl.	Kerkstr. 70	
Smytz	Sije	1533	5 st.	Peperstr. 4	StR. 1532/33, 1533/34: smid.
		1534	8 st.	Idem	
Smijt	Wilken der	1533	10 st.	Jodenstr. 17	StR. 1532/33, 1533/34: smid.
		1534	8 st.	Jodenstr. 19	
		1535	8 st.	Jodenstr. 20	
Smijt	Wolter der	1533	6 st.	Beek 120	StR. 1532/33: smid.
		1534	6 st.	Beek 118	
		1535	6 st.	Beek 106	
Smijtmans	Gaert	1533	1 gl.	Kerkstr. 46	
		1534	1/2 gl.	Kerkstr. 47	
		1535	1/2 gl.	Idem	
Sievenhem	Erken van	1533	2 gl.	Steenstr. 35	
		1534	1 3/4 gl.	Steenstr. 34	
		1535	1 3/4 gl.	Steenstr. 33	
Soevenhem	Wolter ingen	1533	1 gl.	Lomstr. 47	
		1534	1 gl.	Lomstr. 46	
		1535	1 gl.	Lomstr. 44	
Spaens	Henrisken	1533	4 st.	Beek 32	
Spaens	Lynxken	1533	4 st.	Beek 62	
Spaens	Merricken	1533	Pauper	Schrikzel 99	
Spairs	Thijsken	1535	2 st.	Beek 34	
Spee, lant van	opgen Haemer	1533	1/2 gl.*	Schependom 12	Bl.(1534, 1535): 'Lant van blynde Spee'.
		1534	1/2 gl.*	Schependom 86	
		1535	1/2 gl.*	Schependom 80	
Spee	Griet	1533	1 gl.	Jodenstr. 31	
		1534	1 gl.	Jodenstr. 21	
		1535	1 gl.	Jodenstr. 22	
Spee	Cornelia	1533	2 gl.	Helpoort 44	
		1534	1 3/4 gl.	Helpoort 38	
		1535	1 3/4 gl.	Helpoort 37	
Spee	Thijs	1533	4 3/4 gl.	Lomstr. 26	StR. 1535/36: oude wijnaccijns; OAV 2003 (1533): zegelt als schepen bij verkoop van erfcijs.
		1534	4 gl.	Idem	
		1535	4 3/4 gl.	Lomstr. 21	
Speltemecher	Loey	1533	7 st.	Beek 134	
		1534	6 st.	Beek 130	
		1535	6 st.	Kruis 14	
Spitzels	Kinderen	1533	7 st.*	Jaarmarktstr. 74	Bl.(1535): Spytzell.
		1534	1/4 gl.	Jaarmarktstr. 59	
		1535	10 st.	Jaarmarktstr. 55	
Stalbergen	Franciscus van	1533	6 st.	Peperstr. 23	
		1534	4 st.	Peperstr. 19	
		1535	4 st.	Peperstr. 20	
Stalbergen	Claer van	1533	1 gl.	Lomstr. 16	Bl.(1534, 1535): 'Behalven ut thiende'; Verzijl (p.100): Weduwe van Hendrik van Stalbergen, schepen 1517-1530. Hendrik was peyburgemeester in 1517 en regeerend burgemeester in 1522. Zij kregen zes kinderen.
		1534	1 gl.	Idem	
		1535	1 1/4 gl.	Lomstr. 13	
Stalbergen	Meerie van	1533	12 1/2 gl.	Peperstr. 19	Bl.(1533): 'tsaemen'; Verzijl (p.99): Weduwe van Leonard van Stalbergen, die schepen was 1512-1530. Leonard was peyburge-meester in 1511. Hij overl. 1530, Meerie is Maria Voskens. Zij kregen vier kinderen.
		1534	9 gl.	Peperstr. 16	
		1535	10 1/2 gl.	Idem	
Steygergatz	Eecken van	1533	1 gl.	Schrikzel 47	
		1534	1 gl.*	Schrikzel 44	
		1535	1 gl.	Schrikzel 45	
Steygergatz	Eeckens Wilhem	1533	1 gl.	Schrikzel 48	
		1534	1 gl.	Schrikzel 45	
		1535	1 gl.	Schrikzel 47	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Steygergatz	Henrisken ingen	1533	3/4 gl.	Schrikzel 40	
		1534	3/4 gl.	Schrikzel 37	
		1535	5/8 gl.	Schrikzel 39	
Steijll	Gaetz angen	1533	2 sdt.	Steenstr. 8	
		1534	1 1/2 st.*	Idem	
		1535	1 1/2 st.*	Steenstr. 7	
Steijn	Claes aingen	1533	4 st.	Kolenstr. 14	
		1534	3 st.	Idem	
		1535	3 st.	Kolenstr. 13	
Stelenbaich	Henriken ingen	1533	2 st.	Steenstr. 7	
		1534	1 1/2 st.	Idem	
		1535	1 1/2 st.*	Steenstr. 6	
Steelenbaech	Peter ingen	1533	6 st.	Alde Mert 2	StR. 1533/34: transportarbeider.
		1534	5 st.	Peperstr. 11	
		1535	5 st.	Peperstr. 12	
Stelt Stenff	Jan ingen Derick	1533	2 st.	Vleesstr. 88	
		1533	1 1/4 gl.	Schrikzel 114	
		1534	1 gl.	Schrikzel 107	
Stenffen	Reijnken	1533	10 st.	Steenstr. 5	
		1533	6 st.	Schrikzel 89	OAV 2322 (1534): Bekeuring wegens licht gebakken.
		1534	5 st.	Schrikzel 70	
1535	5 st.	Schrikzel 37			
Steuff	Henrich	1533	6 st.	Kruis 24	
		1534	4 st.	Kruis 21	
Stiexkens Stickers	Gertruijtr Herman	1535	6 st.	Weistr. 32	
		1533	5 st.	Kerkstr. 25	
Stickers	Jochem	1534	3 st.	Kerkstr. 24	
		1535	3 st.	Kerkstr. 26	
		1533	1/2 gl.	Kerkstr. 11	
Stickers	Wilhem	1534	12 st.	Idem	
		1533	6 st.	Alde Mert 20	
		1534	5 st.	Idem	
Stueldreyer	Gerit	1535	5 st.	Alde Mert 18	
		1533	2 st.	Jaarmarktstr. 58	
		1534	1 1/2 st.	Jaarmarktstr. 54	
Stoeldreyer	Ruth	1535	1 1/2 st.	Jaarmarktstr. 52	
		1533	4 st.	Helpoort 43	
		1534	3 st.	Helpoort 37	
Stoppelmans	Berb	1535	3 st.	Helpoort 36	
		1533	2 st.	Beek 87	
		1534	1 1/2 st.	Beek 85	
Stoppelmans	Mewes	1535	1 1/2 st.	Beek 80	
		1533	12 st.	Beek 113	Bl.(1533): 'cum matre'. OAV 2322 (1538): bekeuring wegens licht gebakken.
		1534	8 st.	Beek 101	
1535	8 st.	Beek 95			
Stoppelmans	Thysken	1533	2 st.	Beek 66	StR. 1532/33, 1534/35: opperman; StR. 1532/33: losse arbeider dakwerk; StR. 1536/37: voorwerker voor 360 uren, ongeschoolde arbeider.
		1534	Pauper	Beek 63	
		1535	2 st.	Idem	
Straelen	Harman van Peter van	1533	2 st.*	Jaarmarktstr. 34	Bl.(1533): doorgehaald, pauper. StR. 1535/36: ongeschoolde arbeider.
		1533	3/4 gl.	Peperstr. 22	
Straetemecker	Sebastianus van Gielken	1534	1/4 gl.*	Lomstr. 51	
		1533	6 st.	Schrikzel 110	
		1534	6 st.	Schrikzel 103	
Straetemaker	Mr Henrich	1535	6 st.	Schrikzel 97	
		1533	1/2 gl.	Tegelpoort 58	StR. 1532/33 t/m 1536/37: stratemaker; StR. 1533/34: stadsdienaar.
		1534	1/2 gl.	Tegelpoort 33	
1535	1/2 gl.	Tegelpoort 27			
Straettgenssoen Struijs	Hane Lysbetgen ingen	1535	5 st.	Schrikzel 6	
		1533	12 st.	Hoogstr. 1	
		1534	10 st.	Idem	
		1535	10 st.	Idem	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Stijn	Tilmans	1533	3/4 gl.	Lomstr. 49	
		1534	1/2 gl.	Lomstr. 48	
		1535	1/2 gl.	Lomstr. 46	
Strucxkens Zutphen	Trijn Aeleft van	1535	2 st.	Kolenstr. 28	
		1533	2 st.	Weistr. 60	
		1534	1 1/2 st.*	Idem	
Sutphenn	Elyas van	1535	1 1/2 st.*	Weistr. 57	
		1534	4 st.	Steenstr. 47	
		1535	6 st.	Lomstr. 13	
Swaen	Herman ingen	1533	10 st.	Peperstr. 14	
Swaen	Ott ingen	1533	4 st.	Beek 141	
		1534	3 st.	Beek 139	
Swaegermans	Henrich	1533	2 gl.	Kruis 6	
		1534	2 gl.	Idem	
		1535	2 gl.	Idem	
Sweens	Thys	1533	1 gl.	Weistr. 15	StR. 1534/35, 1535/36, 1536/37: kamerpacht; OAV 2322 (1539): bekeuring wegens te licht gebakken.
		1534	1 gl.	Jaarmarktstr. 18	
		1535	1 gl.	Idem	
Sweertgen	Derick	1533	4 st.	Weistr. 39	
		1534	3 st.	Weistr. 40	
		1535	5 st.	Weistr. 37	
Swolgen	Jacop van	1533	4 st.	Beek 109	
		1534	3 st.	Beek 107	
		1535	2 st.*	Beek 100	
Swolgen	Meth van	1533	2 st.	Beek 111	
		1534	1 1/2 st.	Beek 109	
Swolgen	Wilhem van	1533	1 1/4 gl.	Schependom 56	
		1534	1 1/4 gl.	Schependom 58	
		1535	1 1/4 gl.	Schependom 54	
Swolle	Jann van	1534	1 1/2 st.	Weistr. 61	
		1535	1 1/2 st.	Weistr. 56	
Tant	Jan	1533	6 st.	Kolenstr. 17	
		1534	3 st.	Kolenstr. 16	
		1535	3 st.*	Kolenstr. 15	
Teen	Jan op die	1533	1 1/2 gl.	Jaarmarktstr. 71	
		1534	1 1/2 gl.	Jaarmarktstr. 68	
		1535	1 1/2 gl.	Jaarmarktstr. 63	
Teen	Tysken op die	1533	5 st.	Kerkstr. 35	
		1534	4 st.	Kerkstr. 33	
		1535	4 st.	Kerkstr. 31	
Teekens	Peter	1533	7 st.	Kerkstr. 35	
		1534	4 st.	Kerkstr. 33	
		1535	4 st.	Kerkstr. 31	
Tetz	Symon van	1533	Pauper	Vleesstr. 50	StR. 1532/33, 1533/34, 1535/36: koeherder.
				Vleesstr. 49	
				Idem	
Tesemecker		1533	2 st.	Helpoort 24	
Tessersch	Merten	1533	1 1/4 gl.	Kerkstr. 61	
		1534	1 gl.	Kerkstr. 62	
		1535	1 gl.	Idem	
Tessers	Wilhem	1533	1 1/2 gl.	Vleesstr. 29	Bl.(1533): doorgehaald, 7 1/2 st.; OAV 2322 (1539): Bekeuring wegens te licht gebakken.
		1534	1 1/2 gl.	Idem	
		1535	1 1/2 gl.	Steenstr. 41	
Teuttomme	Gaert	1533	6 st.	Kolenstr. 30	
		1534	5 st.	Peperstr. 29	
		1535	5 st.	Peperstr. 5	
Tiegelbecker	Gaert	1533	6 st.*	Schependom 18	
		1534	6 st.	Schependom 20	
		1535	6 st.*	Schependom 21	
Tiegelbecker	Roemer	1533	6 st.	Schependom 37	StR. 1533/34 t/m 1536/37: tegelbakker.
		1534	6 st.	Schependom 38	
		1535	6 st.*	Schependom 35	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Tiegelbecker	de zoon van lenx	1533	6 st.	Schependom 37	
		1534	6 st.	Schependom 38	
		1535	6 st.*	Schependom 35	
Tiegelen	Gerit van	1533	6 st.	Hoogstr. 21	Burger 1523: Gerit Geris van Tiegelen.
		1534	5 st.	Hoogstr. 19	
		1535	5 st.*	Hoogstr. 17	
Tiegelen	Geritgen van	1533	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 76	
		1534	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 72	
		1535	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 67	
Tiegelen	Jacop van	1534	2 st.	Schrikzel 61	
Tiegelen	Custer van	1534	6 st.*	Schependom 90	
Tiegelen	Ott van	1533	6 st.	Tegelpoort 6	
Tiegelen	Peter van	1533	3 st.	Schrikzel 87	
		1534	2 st.*	Schrikzel 81	
		1535	2 st.*	Schrikzel 78	
Tiegel@en	Pouwels van	1533	2 st.	Weistr. 78	
		1534	2 st.*	Weistr. 79	
Tymmerman	Derick	1533	4 gl.	Vleesstr. 79	
		1534	3 gl.	Vleesstr. 73	
		1535	3 gl.	Vleesstr. 74	
Tymmerman	Derick der	1533	7 st.	Jaarmarktstr. 40	Burger Venlo 1521: Derick Nijess van Nijderwert, timmerman; StR. 1535/36: timmerman.
		1534	6 st.	Jaarmarktstr. 39	
		1535	6 st.	Jaarmarktstr. 36	
Tymmermans	Herman	1533	1 1/4 gl.	Kerkstr. 55	
		1534	1 gl.	idem	
		1535	1 gl.	Kerkstr. 56	
Tymmermans	Jan	1533	6 st.	Beek 55	StR. 1532/33, 1535/36: timmerman.
		1534	5 st.	Beek 52	
		1535	5 st.	Beek 51	
Tijmmerman	Nyelis	1533	7 st.	Lomstr. 51	Bl.(1534): bet. met Styne moiters; Bl.(1535): bet. met Styne zijn uxor. Nyelis is de broer van Jan Tymmermans op de Beek. StR. 1533/34, 1536/37: pachter groene vis- accijns.
		1534	3/4 gl.	Lomstr. 34 en 35	
		1535	11 st.	Lomstr. 31 en 32	
Timmerman	Teewes	1533	3 gl.	Vleesstr. 72	
		1534	2 gl.	Vleesstr. 69	
		1535	2 gl.	Vleesstr. 71	
Tijmpken (Teympkens)	Henrich	1533	2 st.	Hoogstr. 15	Bl.(1535): 'Teympkens'; StR. 1534/35: ongeschoolde arbeider.
		1535	2 st.*	Hoogstr. 10	
Tijt	Jan Mitter	1533	6 st.	Vleesstr. 93	
		1534	5 st.	Vleesstr. 82	
		1535	1/4 gl.	Vleesstr. 85	
Tongeren	Jan van	1533	7 st.	Helpoort 19	
		1534	6 st.	Helpoort 14	
		1535	6 st.	Idem	
Thoenis	Floer	1533	4 st.	Hoogstr. 19	
		1534	3 st.	Hoogstr. 17	
		1535	3 st.	Hoogstr. 15	
Thoenis	Mr Medicus	1534	2 st.*	Kerkstr. 7	
		1535	2 st.*	Kerkstr. 8	
Trycht	Peter van	1533	4 st.	Kolenstr. 12	
		1534	3 st.	Idem	
		1535	4 st.	Kolenstr. 11	
Trijmpkens	Heyn	1533	1 gl.	Beek 128	
		1534	1 gl.	Beek 124	
		1535	1 gl.	Beek 120	
Trijn	Wouter	1533	1 gl.	Jodenstr. 15	
		1534	3/4 gl.	Jodenstr. 17	
		1535	1 gl.	Jodenstr. 18	
Trijppemechers	Lenartgen	1533	3/4 gl.	Beek 11	
		1534	2 gl.	Beek 5	
		1535	2 1/4 gl.	Beek 6	
Tryppemecher	Reyner	1533	1 gl.	Vleesstr. 60	
		1534	26 st.	Vleesstr. 58	
		1535	26 st.	Idem	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Trijps	Jan	1533	4 st.	Beek 75	
		1534	Pauper	Beek 73	
Truyen	Lenartgen	1533	2 st.	Weistr. 6	StR. 1534/35, 1535/36, 1536/37: ongeschoolde arbeider.
		1534	1 1/2 st.	Idem	
		1535	1 1/2 st.	Weistr. 4	
		1534	1 1/2 st.*	Kerkstr. 22	
Trumen	Trynn ingen	1534	1 1/2 st.*	Kerkstr. 22	
Twijst	Jacob van	1533	3 gl.	Weistr. 35	StR. 1533/34, 1534/35: transportarbeider.
		1534	2 1/2 gl.	Weistr. 36	
		1535	2 1/2 gl.*	Weistr. 31	
Ullingen	Thoenis van	1533	4 st.	Weistr. 23	
		1534	2 1/2 st.	Weistr. 24	
		1535	2 1/2 st.	Weistr. 21	
Ullinck	Lenart van	1533	2 st.	Jaarmarktstr. 31	
		1534	1 1/2 st.	Jaarmarktstr. 30	
		1535	1 1/2 st.	Jaarmarktstr. 31	
Uithert	Jacop van	1534	5 st.	Schrikzel 92	Bl.(1535): aantekening 'naar Uithrichtt'.
		1535	6 st.	Schrikzel 87	
Veer	Driesken die	1535	1/2 gl.	Schrikzel 4	
Veer	Johan die	1533	4 st.	Hoogstr. 3	
		1534	3 st.	Hoogstr. 3	
		1535	3 st.	Hoogstr. 3	
Veer	Lenertgen die	1533	3/4 gl.	Schrikzel 88	
		1534	18 st.	Schrikzel 82	
		1535	18 st.	Schrikzel 79	
Veer	Peter die	1533	4 st.	Jaarmarktstr. 75	StR. 1532/33: poortwachter; StR. 1533/34: wachter Schrikzel (evt. P. der Veer op de Peperstraat); StR. 1534/35, 1536/37: kolenleverancier (eventueel P. der Veer op de Peperstraat).
		1534	3 st.	Jaarmarktstr. 71	
		1535	3 st.	Jaarmarktstr. 61	
Veer	Peter der	1533	Pauper	Peperstr. 10	
Veer	Thoeniss die	1533	2 st.	Schrikzel 74	
Veer	Thysken de	1533	6 st.	Schrikzel 27	
		1534	4 st.	Schrikzel 41	
Verkens	Lenart	1533	6 st.	Schrikzel 67	
		1534	5 st.	Schrikzel 65	
		1535	1/4 gl.	Schrikzel 62	
Velden	Enneken van	1533	2 st.*	Kolenstr. 5	Pauper
Velden	Jacob van	1533	4 st.	Kruis 17	OAV 2322 (1522): bekeuring wegens te licht gebakken (eventueel J. van Velden op de Steenstraat).
		1534	1/2 gl.	Steenstr. 48	
Velden	Jan van	1533	1/2 gl.	Idem	OAV 2322 (1522): bekeuring wegens te licht gebakken (eventueel J. van Velden op Kruis).
		1535	1/2 gl.	Steenstr. 41	
		1534	3 st.	Jodenstr. 32	
Velden	Johan van	1534	2 st.	Weistr. 47	
		1535	2 st.*	Weistr. 42	
		1533	3 st.	Tegelpoort 45	
Velden	Johan van	1534	2 st.	Tegelpoort 40	
		1535	2 st.	Tegelpoort 32	
		1533	2 st.	Schrikzel 90	StR. 1534/35: ongeschoolde arbeider.
1534	1 st.*	Schrikzel 83			
1535	1 st.*	Schrikzel 80			
Velden	Nyelis van	1533	3 st.	Jodenstr. 18	
		1534	2 st.	Jodenstr. 20	
		1535	2 st.	Jodenstr. 21	
Velden	Thijs van	1533	6 st.	Schrikzel 61	
		1534	5 st.	Schrikzel 59	
		1535	5 st.	Schrikzel 58	
Veltgens	Lenartgen	1533	10 st.	Jaarmarktstr. 53	
		1534	8 st.	Jaarmarktstr. 51	
		1535	8 st.	Jaarmarktstr. 48	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Veltgens	Rochus	1533	6 st.	Schrikzel 26	
		1534	5 st.	Idem	
		1535	5 st.*	Schrikzel 30	
Verhaech	Gerit	1533	5 1/2 st.	Schrikzel 21	
		1534	4 st.	Idem	
		1535	4 st.*	Hoogstr. 12	
Verhaech	Tilman	1533	6 st.	Peperstr. 9	
		1534	6 st.	Peperstr. 8	
		1535	10 st.	Peperstr. 2	
Verholtmoelen	Gaertgen	1533	4 st.	Beek 73	
		1534	3 st.	Beek 71	
		1535	3 st.	Idem	
Vercken	Hijll int	1533	3 st.*	Hoogstr. 11	
		1534	1 st.	Hoogstr. 10	
Vercken	Thoenis int	1533	7 st.	Beek 95	StR. 1536/37: metselaar.
		1534	6 st.	Beek 92	
		1535	6 st.*	Jaarmarktstr. 51	
Verlenden Vermaessen	Lenartgen Peter	1533	4 st.	Schrikzel 13	StR. 1534/35: ongeschoolde arbeider.
		1533	1 3/4 gl.	Kolenstr. 19	
		1534	1 3/4 gl.	Kolenstr. 18	
Verriet	Baetz	1533	1 3/4 gl.	Kolenstr. 17	
		1533	10 st.	Kolenstr. 2	
		1534	9 st.*	Idem	
Verriet	Wilhelmken zoon van	1535	9 st.	Idem	
		1533	6 st.	Kolenstr. 6	
		1534	5 st.	Idem	
Verrijt	Baetz Griet	1535	5 st.*	Kolenstr. 5	
		1533	5 st.	Hoogstr. 24	
Verriyt	Griet	1534	4 st.	Hoogstr. 22	
		1535	5 st.*	Hoogstr. 20	
		1533	4 st.	Kolenstr. 6	
Verwer	Jan die	1534	4 st.	Idem	
		1535	4 st.*	Kolenstr. 5	
		1533	2 1/2 gl.	Beek 83	Burger Venlo 1530: Jan Severijns van Ruremonde der Verwer; StR. 1534/35, 1535/36, 1536/37: verweraccijns; StR. 1536/37: burgemeester; StR. 1533/34: rentmeester van de stad 1532; OAV 1916 (1540): zegelt als leenman van de hertog; OAV 446 (1537): burgemeester; OAV 1914 (1540): burgemeester; OAV 1627 (1530): verkoop jaarrente, gehuwd met Elisabeth; OAV 269 (1551): tekent als schepen; OAV 1915 (1540): tekent als schepen; Verzijl (p.105): Schepen 1540-1577; rentmeester 1532; payburgemeester 1536, 1537; geb. 1495, overl. 1577; gehuwd met Anna ingen Huys die hem overleefde.
Verwers	Lienken	1534	2 gl.	Beek 58	
		1535	2 gl.	Beek 56	
		1533	12 st.	Beek 43	
Verwer Vestgens	Lucas der Merricken	1534	12 st.	Beek 41	
		1535	12 st.	Idem	
		1533	6 st.	Helpoort 50	
Vestgens	Thys	1533	Pauper	Beek 21	
		1534	Pauper	Idem	
		1533	4 st.	Beek 71	
Viersen Vierssen	Jacop van Claess van	1534	3 st.	Beek 70	
		1535	10 st.	Beek 116	
Vierssen	Loey van	1533	6 st.	Kerkstr. 74	
		1534	4 st.	Idem	
		1535	5 st.	Schrikzel 100	
Viesssen	Loey van	1534	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 5	
		1535	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 4	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Vinck	Aernt	1533	3 1/4 gl.	Alde Mert 11	StR. 1534/35: pachter groene visaccijns; StR. 1536/37: pachter wijnaccijns; StR. 1537/38: Payburgemeester.
		1534	3 gl.	Alde Mert 9	
		1535	3 gl.*	Alde Mert 8	
Vinck	Aernt to Gelre	1533	1/2 gl.*	Jodenstr. 8	
		1534	12 st.*	Jodenstr. 9	
		1535	12 st.*	Idem	
Vinck	Griet	1533	4 gl.	Jodenstr. 13	
		1534	2 1/2 gl.	Jodenstr. 15	
		1535	3 gl.	Jodenstr. 16	
Vincken	de man van Griet	1533	4 st.	Vleesstr. 43	
Vinck	Johan	1533	4 gl.	Alde Mert 22	StR. 1537/38: herbergier.
		1534	2 1/2 gl.	Idem	
		1535	2 1/2 gl.	Kerkstr. 24	
Vinck	Lenart	1533	10 st.	Maaspoort 6	StR. 1532/33, 1533/34, 1534/35, 1535/36, 1537/38: wachter Maaspoort; StR. 1532/33 pachter groene vis accijns, pachter kolenwagenaccijns; StR. 1536, 1536/37: pachter kolenwaag.
		1534	10 st.	Idem	
		1535	10 st.	Maaspoort 5	
Vinck	Reyner	1533	4 st.	Vleesstr. 66	
		1534	3 st.	Vleesstr. 64	
		1535	3 st.	Idem	
Vincken	Willemken	1533	2 st.	Tegelpoort 24	Bl.(1534, 1535): 'cum filio'.
		1534	3 st.	Vleesstr. 65	
		1535	3 st.	Idem	
Visscher	Henrick der	1533	21 st.	Schrikzel 86	Bl.(1534, 1535): 'uxor'.
		1534	18 st.	Schrikzel 80	
		1535	5 st.	Schrikzel 77	
Visscher	Jacop	1535	1 1/2 st.*	Helpoort 33	
Visser	Jan	1534	1 1/2 st.	Helpoort 35	
Vissers	Claesken	1533	2 st.	Schrikzel 39	
Visschers	Lenart	1533	2 gl.	Alde Mert 26	Bl. (1533, 1534, 1535): 'cum sororiis'; Bl. (1534, 1535): aantekening: 'Lenart van Beick'; Verzijl (p.26): Schepen 1535-1565, echtgenote Anna. Zij kregen tenminste vijf kinderen.
		1534	2 gl.	Idem	
		1535	2 gl.	alde Mert 25	
Vysschers	Peter	1533	6 st.	Schrikzel 112	Bl.(1535): 'cum fratre'; StR. 1535/36: pachter gezouten visaccijns.
		1534	5 st.	Schrikzel 105	
		1535	10 st.	Schrikzel 99	
Vysschers		1533	Pauper	Helpoort 28	Bl. (1533, 1534, 1535): bedragen door- gehaald.
		1534	Pauper	Helpoort 20	
		1535	Pauper	Helpoort 19	
Voegels	Aelert	1533	2 gl.	Peperstr. 31	
		1534	1 1/4 gl.	Peperstr. 26	
		1535	1 gl.	Peperstr. 27	
Voegels	Gijsbert	1533	2 gl.	Jodenstr. 9	StR. 1532/33, 1533/34: herbergier; StR. 1536/37: pachter oude wijnaccijns.
		1534	1 3/4 gl.	Jodenstr. 11	
		1535	1 3/4 gl.	Idem	
Voegels	Ytgen	1533	1 gl.	Kerkstr. 54	StR. 1532/33: teerleverancier; OAV 2322 (1534): bekeuring wegens te licht gebakken.
		1534	25 st.	Idem	
		1535	25 st.	Kerkstr. 55	
Voegels	Jacob	1533	1/2 gl.	Steenstr. 13	
		1534	1/2 gl.	Steenstr. 12	
		1535	3/4 gl.	Idem	
Voegels	Jenniken	1533	4 st.	Maaspoort 8	
		1534	Pauper	Maaspoort 7	
Voegels	Lysbet	1533	4 gl.	Jodenstr. 7	
		1534	3 gl.	Jodenstr. 8	
		1535	3 gl.	Idem	
Vogelsanck	Jan van	1533	3 gl.	Jaarmarktstr. 19	StR 1532/33: houtleverancier.
		1534	2 1/2 gl.	Idem	
		1535	2 1/2 gl.	Idem	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Vogelsancks	Peter van	1533	1 1/2 gl.	Beek 8	StR. 1532/33: rentmeester; StR. 1534/35: pachter wijnaccijns; Verzijl (pp.108-109): schepen 1541-1557, rentmeester in 1533 en peyburgemeester in 1539. Huwde omstreeks 1537 met Mechtildis Kiespenninck. Zij kregen vijf kinderen.
		1534	1 1/4 gl.	Beek 10	
		1535	1 1/4 gl.	Idem	
Vogelsanck	de molen van Peter	1533	2 gl.	Schrikzel 64	
		1534	2 gl.	Schrikzel 65	
		1535	2 gl.	Schrikzel 61	
Vogelsancx	Trijn	1533	7 gl.	Lomstr. 23	
		1534	5 gl.	Idem	
		1535	5 gl.	Lomstr. 20	
Vorst	Dienis van	1533	Pauper	Helpoort 15	
Vorst	Rutger van	1533	3 st.	Kolenstr. 7	
		1534	2 st.	Idem	
		1535	2 st.*	Kolenstr. 6	Bl.(1534, 1535): 'Gerit'
Vorst	Zen	1533	Pauper	Schrikzel 71	
Vorstermans	Gerart	1533	3/4 gl.	Jaarmarktstr. 3	
		1534	1 gl.	Jaarmarktstr. 2	StR. 1532/33 t/m 1536/37: herbergier; StR. 1532/33: pachter wijnaccijns.
		1535	1 gl.	Jaarmarktstr. 1	
Vorstermans	Jan	1533	2 gl.	Steenstr. 36	
		1534	1 1/2 gl.	Steenstr. 35	
		1535	1 1/2 gl.	Steenstr. 34	
Vorstermans	Nyell	1533	3 gl.	Kerkstr. 60	
		1534	2 1/2 gl.	Kerkstr. 61	
		1535	2 1/2 gl.	Idem	
Vries	Goeris die	1535	1/4 gl.	Kolenstr. 29	
Vries	Thijs	1533	4 st.	Beek 30	StR. 1533/34: bode.
		1534	6 st.	Idem	
		1535	6 st.	Beek 31	
Vrysen	Heynen	1533	4 st.	Lomstr. 45	StR. 1535/36, 1537/38: poortwachter Helpoort.
		1534	3 st.	Lomstr. 44	
		1535	3 st.	Lomstr. 42	
Vriesse	Loeff	1535	1/2 gl.*	Alde Mert 26	Burger Venlo 1513: Thijs der Vrijsse; Bl. (1533): 'Tsamen'.
Vrijssen	Theys	1533	10 gl.	Alde Mert 23	
		1534	6 gl.	Idem	
		1535	6 gl.	Alde Mert 22	
Waell	Johan der	1533	3 st.	Jodenstr. 22	
		1534	2 st.	Jodenstr. 25	
		1535	2 st.	Idem	
Waell	Willem die	1533	4 st.	Peperstr. 24	
		1534	4 st.	Peperstr. 20	
		1535	4 st.*	Peperstr. 21	StR. 1534/35, 1535/36, 1536/37: bode.
Waegeninck	Thys	1533	2 st.	Peperstr. 20	
		1534	1 1/2 st.*	Peperstr. 16	
		1535	1 1/2 st.*	Peperstr. 17	
Wachtendonck	Gerit van	1533	4 st.	Beek 15	
		1534	3 st.	Beek 14	
		1535	3 st.	Idem	Bl. (1534): was Aeletgen Cluysen.
Wachtendonck	Neesken van	1533	7 st.	Helpoort 21	
		1534	1 1/2 st.	Schrikzel 108	
		1535	1 1/2 st.	Helpoort 7	Bl. (1533): 'cum filio'; StR.1532/33, 1533/34, 1535/36, 1536/37: timmerman; StR. 1532/33 t/m 1536/37: organisator van de OLV-processie.
Walbergen	Derick	1533	7 st.	Jaarmarktstr. 41	
		1534	6 st.	Jaarmarktstr. 40	
Walbergen	Claes	1534	4 st.	Jaarmarktstr. 36	
		1535	4 st.	Jaarmarktstr. 33	
Walraeven	Herric	1533	3/4 gl.*	Vleesstr. 42	
		1534	3/4 gl.	Idem	
Wanckem	Gaert van	1533	6 st.	Jaarmarktstr. 16	
		1534	5 st.	Idem	
		1535	5 st.	Idem	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Wanckem	Jan van	1533	4 st.	Vleesstr. 2	
Wanckems	Tryneken	1533	4 st.	Lomstr. 35	
		1534	3 st.	Lomstr. 32	
		1535	3 st.	Lomstr. 29	
Wanssem	Jacop van	1533	10 st.	Maaspoort 14	
		1534	8 st.	Maaspoort 9	
Waessem	Jan van	1534	10 st.	Maaspoort 14	
		1535	15 st.	Schrikzel 11	
Waessem	Jan van	1533	12 st.	Jaarmarktstr. 70	
		1534	12 st.	Jaarmarktstr. 67	
		1535	1 gl.	Jaarmarktstr. 62	
Wanssem	Lenartgen van	1533	3/4 gl.	Schrikzel 22	Bl.(1533): Lenartgen Noeijen.
		1534	3/4 gl.	Schrikzel 66	
		1535	3/4 gl.	Schrikzel 63	
Weerden	Noeltgen van	1533	6 st.	Steenstr. 27	
		1534	5 st.	Steenstr. 26	
		1535	5 st.*	Steenstr. 27	
Weerden	Peter van	1533	4 st.	JM 8	OAV 2322 (1534): bekeuring wegens te licht gebakken.
		1534	3 st.	Idem	
		1535	3 st.	Idem	
Wiert	Heyn die	1533	7 st.	Lomstr. 24	
		1534	6 st.	Idem	
		1535	6 st.	Lomstr. 21	
Weert	Jan van	1533	1 1/4 gl.	Schependom 31	Burger Venlo 1527: Jan der Roich van Wert.
		1534	1 1/2 gl.	Schependom 33	
		1535	1 3/4 gl.	Schependom 30	
Wegge	Derick	1533	1 1/2 gl.	Kruis 27	Bl.(1533) 'ind sijn moelen'; StR 1532/33: pachter saltsommeren, StR. 1532/33, 1534/35: pachter kolenwaag; OAV 2002 (1528) zegelt als richter bij verkoop; Verzijl (p.9): richter Venlo 1525-1531.
		1534	1 1/4 gl.	Kruis 24	
		1535	1 gl.	Idem	
Wegge	Jan	1533	7 st.	Helpoort 3	
		1534	12 st.	Idem	
		1535	1/2 gl.	Idem	
Wegge	Jan	1533	1 gl. 1 ort	Vleesstr. 3	OAV 1976 (1531): fundatie voor de armen, gehuwd met Mechtell.
		1534	1 1/4 gl.	Vleesstr. 5	
		1535	3/4 gl.	Idem	
Wegge	Jan	1534	10 st.	Alde Mert 18	Bl.(1535): 'to Gelre'.
		1535	10 st.	Alde Mert 17	
Wegge	Peter	1533	1 st.*	Hoogstr. 4	StR. 1535/36: pachter kolenwaag.
		1535	1 1/2 st.*	Weistr. 38	
Weeckers	Franck die	1533	2 st.	Weistr. 9	
		1534	Pauper	Idem	
Weecker	Conrart der	1533	10 st.	Vleesstr. 53	
		1534	9 st.	Vleesstr. 137	
		1535	10 st.	Vleesstr. 121	
Well	Aernt van	1533	6 st.	Schrikzel 76	
		1534	5 st.	Schrikzel 70	
		1535	5 st.	Schrikzel 68	
Well	Peter van	1533	8 st.	Tegelpoort 37	
		1534	7 1/2 st.	Tegelpoort 53	
		1535	7 1/2 st.	Tegelpoort 43	
Welle	Sijmon van	1533	3 gl.	Vleesstr. 82	
		1534	2 gl.	Vleesstr. 75	
		1535	2 gl.	Vleesstr. 76	
Well	Thoenis van	1533	1/2 gl.	Alde Mert 10	StR. 1534/35: pachter groene visaccijns, gezouten visaccijns. StR. 1534/35: ongeschoolde arbeider.
Weremoes	Aernt ingen	1533	2 st.	Peperstr. 7	
		1534	2 st.	Peperstr. 6	
Werck	Goetz	1533	4 st.	Beek 31	
	van den	1534	3 st.	Idem	
		1535	3 st.	Beek 32	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Werck	Henrick opten	1533	15 st.	Schependom 20	
		1534	15 st.	Schependom 22	
		1535	15 st.	Schependom 23	
Werck	Lenart mitten	1535	3 st.	Beek 70	
Werck	Thoenis vanden	1533	4 st.	Weistr. 18	
		1534	3 st.	Weistr. 19	
		1535	3 st.	Weistr. 15	
Wessem	genant Joesten, Jan van	1534	12 st.	Beek 132	
Wessem	Cornelisken	1533	2 st.*	Beek 116	
Wetten	Ghaertgen van	1533	6 st.	Weistr. 56	Bl.(1534, 1535): 'Uxor'.
		1534	5 st.	Weistr. 52	
		1535	Pauper	Weistr. 49	
Wetten	Henrisken van	1533	18 st.	Schependom 45	StR. 1534/35, 1535/36: ongeschoolde arbeider.
		1534	18 st.	Schependom 46	
		1535	1 gl.	Schependom 43	
Wetten	Lenart van	1533	4 st.	Lomstr. 29	StR. 1533/34: Transportarbeider.
		1534	3 st.	Idem	
		1535	2 st.*	Lomstr. 26	
Weecer	Lex der	1533	2 st.	Hoogstr. 17	
Weever	Zijtz der	1533	4 st.	Beek 39	
		1534	4 st.	Beek 37	
Wildien	Henrick die	1533	6 st.	Tegelpoort 36	
		1534	7 1/2 st.	Tegelpoort 31	
		1535	12 st.	Tegelpoort 25	
Wilhem	Dijke	1533	2 st.	Schrikzel 64	Bl.(1534): 'Dickert'; Bl.(1535): 'de dickert'.
		1534	2 st.	Schrikzel 62	
		1535	2 st.	Schrikzel 59	
Wilhem Wilhelmken	Tillemans Evertz	1535	1/4 gl.	Lomstr. 48	
		1533	4 st.	Tegelpoort 39	
		1534	3 st.	Tegelpoort 34	
Wiltshut	Derick der	1535	3 st.	Tegelpoort 28	
		1533	4 st.	Beek 88	
		1534	3 st.	Beek 76	
Wymmers	Thijs	1535	3 st.	Beek 74	
		1533	3 gl.	Vleesstr. 47	
		1534	2 gl.	Vleesstr. 46	
Wymmers	Trijnken	1535	2 gl.	Idem	
		1533	2 st.	Vleesstr. 63	
		1534	1 st.	Vleesstr. 62	
Winckel	Joest ingen	1535	1 st.	Idem	
		1533	7 gl.	Alde Mert 7	Bl.(1533, 1535): 'tsaemen'.
		1534	6 gl.	Alde Mert 19	
1535	6 gl.	Idem			
Wynters	Lenart	1533	2 1/2 gl.	Jaarmarktstr. 69	StR. 1534/35: pachter wijnaccijns.
		1534	2 1/2 gl.	Jaarmarktstr. 66	
		1535	3 gl.	Jaarmarktstr. 61	
Witmeckers	Trijneken	1533	7 st.	Kerkstr. 70	
		1534	6 st.	Kerkstr. 71	
		1535	6 st.	Kerkstr. 72	
Woijten	Jan	1533	1 gl.	Lomstr. 1	Bl.(1534): 'Grietgen, Woutea'; Bl.(1535): 'Griettgen, Woettenn'.
		1534	1 1/4 gl.	Idem	
		1535	1 1/4 gl.*	Lomstr. 2	
Wullewever	Herick	1533	4 st.	Beek 65	
		1534	5 st.	Beek 62	
		1535	5 st.	Idem	
Wijen	Derick ter	1533	1 1/2 gl.	Schrikzel 41	
		1534	1 3/4 gl.	Schrikzel 38	
		1535	2 gl.	Schrikzel 40	
Wijsmoeder	Griet die	1533	geen aansl.	Weistr. 41 bis.	Bl.(1533): doorgehaald; StR. 1532/33: Vroedervrouw.

De geestelijken en de instellingen Venlo 1533-1535 zijn apart genoemd in het onderzoek

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Broeder	Moelen	1533	11 gl.	Schependom 70	Bl.(1534): 'bet. Cloester'; Bl.(1535): 'bet. Trijn'.
		1534	9 gl.	Schependom 71	
		1535	9 gl.	Schependom 66	
Gemenssche	Toll	1533	geen aansl.	Schependom 79	Bl. (1534): 'Michiel bet. 4 gl.'; Bl. (1535): 'Michiel der Veer bet. 4 gl.'.
		1534	6 gl.	Schependom 82	
		1535	6 gl.	Schependom 77	
Hell Moelen		1533	9 gl.	Schependom 71	Bl.(1534): 'Cloester bet.'.
		1534	8 gl.	Schependom 72	
		1535	8 gl.*	Schependom 67	
Holtmoelen		1533	1 1/4 gl.	Schependom 65	Bl.(1535): 'bet. Raey'.
		1534	1 1/4 gl.	Schependom 66	
		1535	1 1/4 gl.	Schependom 62	
Die Aerste Moelen		1533	5 gl.	Schependom 74	
		1534	5 gl.	Schependom 75	
		1535	5 gl.*	Schependom 70	
Die Groete Thiende		1533	geen aansl.	--	
		1534	13 gl.*	Schependom 85	
Die Wilde Thiende		1533	8 gl.*	--	Bl.(1534): bet. Merrie Merten; Bl.(1535): 'bet. Jan Lomme'.
		1534	8 gl.	Schependom 83	
		1535	8 gl.	Schependom 78	
Der wever in Diericks huijs		1535	3 st.*	Kruis 26	
Die moederkerck Unser Liever Vrouwen Broederschap		1535	geen aansl.	--	
Sunt Annen		1533	1 gl.	--	
Sunt Sebastianus		1533	1 gl.*	--	
Die Heeren vanden Getijden		1533	2 gl.*	--	
Unse Lieve Vrouwe ingen Dael		1533	1 gl.*	--	
Heligeest		1533	2 gl.*	--	
Sacramentz Broederschap		1533	24 gl.	Weistr. 28	
Convent inden Weyen		1534	20 gl.	Weistr. 29	
		1535	24 gl.	Weistr. 25	
Begynen achter Sunter Claes		1533	1 gl.	Jaarmarktstr. 36	Bl.(1533): 'Susteren'.
		1534	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 34	
		1535	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 32	
Convent Trans Cedron		1533	4 gl.	Weistr. 29	
		1534	2 1/2 gl.	Weistr. 30	
		1535	2 1/2 gl.	Weistr. 26	
Sunter Claes Convent		1533	24 gl.	Kerkstr. 72	Bl.(1534): 'Mit oeren hoff'.
		1534	21 gl.	Idem	
		1535	25 gl.	Kerkstr. 73	
Convent inder Oeyen		1533	12 gl.	Schependom 1	
(Convent van Syntt Cathrynen Dail inder Oeden genannt)		1534	9 gl.	Idem	
		1535	8 gl.	Idem	
Sunt Joeris		1533	12 gl.	Kerkstr. 47	
Gasthuijs		1534	8 gl.	Kerkstr. 45	
		1535	8 gl.	Idem	
Prior van Dulden		1533	10 st.*	Jodenstr. 11	
		1534	8 st.*	Jodenstr. 10	
		1535	8 st.*	Idem	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Pastoer		1533	13 gl.	Kerkstr. 1	Bl.(1533): 'Mit syne thienden'.
		1534	10 gl.	Idem	
		1535	8 gl.	Idem	
Aechen	Heer Albert	1533	1 1/2 gl.	Schrikzel 93	
		1534	1 gl.	Schrikzel 86	
		1535	1 gl.	Schrikzel 83	
Berge	Heer Sijbert opten	1533	1/2 gl.	Kerkstr. 71	Broer van Jan opten Berge, Kerkstraat.
		1534	1/4 gl.	Kerkstr. 66	
		1535	1/4 gl.*	Kerkstr. 67	
Buessen	Heer Lenart van	1533	6 st.	Jaarmarktstr. 59	Bl.(1533): doorgehaald.
		1534	6 st.	Jaarmarktstr. 55	
		1535	6 st.	Beek 27	
Duysen	Heer Frans	1533	1/2 gl.	Vleesstr. 27	Zoon van Gijsbert Duysen.
		1534	12 st.	Idem	
		1535	14 st.	Vleesstr. 28	
Duysen	Heer Gaert	1533	1/2 gl.	Vleesstr. 28	
		1534	12 st.	Idem	
		1535	8 st.*	Vleesstr. 29	
Frederix	Heer Derick	1533	1 gl.	Kerkstr. 43	
		1534	1 gl.	Kerkstr. 41	
		1535	1 gl.	Kerkstr. 42	
Graeve	Heer Claess opten	1533	gl.	Kerkstr. 58	
		1534	1/2 gl.	Idem	
			1/2 gl.	Kerkstr. 59	
Haelen	Heer	1533	6 st.	Beek 17	
	Jan van	1534	--	Beek 16	
Haeve	Heer	1533	1/2 gl.	Beek 27	
	Thoenis	1534	12 st.	Idem	
	aengen	1535	12 st.	Beek 28	
Heer	Heer	1533	1/2 gl.	Kerkstr. 2	
	Gerit die	1534	12 st.	Idem	
		1535	12 st.	Idem	
Heer	Heer	1533	1 gl.	Kerkstr. 12	Bl. (1533): 'mit synne moederen'; Bl. (1534, 1535): 'Cum matre'.
	Jan die	1534	27 st.	Idem	
		1535	27 st.	Idem	
Heeringen	Heer	1533	7 st.	Helpoort 22	
	Jan van	1534	6 st.*	Helpoort 16	
		1535	6 st.	Idem	
Holt	Heer	1533	9 st.	Vleesstr. 24	Zoon van Arnt van Holt.
	Jan van	1534	7 st.	Idem	
		1535	7 st.	Vleesstr. 25	
Hoefft	Heer Peter	1533	1/2 gl.	Kruis 20	OAV 1627 (1525, 1530): priester en provisor van de getijden te Venlo.
(Peter vanden Hoeven)		1534	10 st.	Kruis 17	
		1535	10 st.	Idem	
Hucht	Heer	1533	6 st.	Beek 46	
	Wilhem van	1534	4 st.	Beek 44	
		1535	3 st.	Idem	
Huyskens	Heer Jan	1533	6 st.	Jaarmarktstr. 51	
		1534	Pauper	Jaarmarktstr. 50	
		1535	4 st.*	Jaarmarktstr. 47	
Huyskens	Heer Peter	1533	1/2 gl.	Jaarmarktstr. 50	
		1534	12 st.*	Jaarmarktstr. 49	
		1535	12 st.*	Jaarmarktstr. 46	
Kaex	Heer	1533	1/2 gl.	Beek 24	
	Gijsbert	1534	12 st.*	Idem	
		1535	8 st.*	Beek 25	
Kamp	Heer	1533	1 gl.	Kerkstr. 33	
	Jan opten	1534	1 gl.	Kerkstr. 31	
		1535	1 gl.	Kerkstr. 3	
Cappellaen	Heer Peter	1533	2 gl.	Kerkstr. 14	
		1534	2 gl.	Idem	

Familienaam	Voornaam	Jaar	Belasting	Adres	Bijzonderheden
Cuypenbenders	Heer Derick	1533	3/4 gl.	Kerkstr. 5	Bl.(1533): 'mit syne moeder'.
		1534	1/2 gl.	Kerkstr. 4	
		1535	1/2 gl.	Kerkstr.5	
Custers	Heer Goetzen	1533	3/4 gl.	Schrikzel 36	
		1534	3/4 gl.	Schrikzel 34	
		1535	3/4 gl.	Schrikzel 36	
d'Laet	Heer Derick	1533	1/2 gl.	Lomstr. 22	
		1534	12 st.	Idem	
		1535	12 st.	Lomstr. 19	
Loen	Heer Gaert van	1533	1 1/4 gl.	Beek 26	Bl. (1534, 1535): 'cum matre', Bl. (1535): bet. 15 st.
		1534	1 gl.	Idem	
		1535	1 gl.	Idem	
Loen	Heer Henricus Janszn	1534	1/4 gl.	Steenstr. 22	Zoon van Jan van Loin sr. Steenstraat.
		1535	1/4 gl.*	Steenstr. 23	
Loen	Heer	1533	6 st.	Steenstr. 23	
Loen	Heer Jan van	1533	1/2 gl.	Steenstr. 31	
		1534	6 st.	Steenstr. 30	
Mummen	Heer Thoenis	1533	6 st.	Steenstr. 54	
		1534	4 st.	Steenstr. 37	
Nyvenhem	Heer Claes van	1533	12 gl.	Schependom 66	Bl.(1533, 1534): van zijn 2 hoven.
		1534	11 gl.	Schependom 67	
		1535	4 gl.	Schependom 63	
Puelen	Heer Derick	1533	3/4 gl.	Beek 18	StR. 1534/35: pachter Lederaccijns.
		1534	1/2 gl.	Helpoort 31	
		1535	1/2 gl.	Helpoort 29	
Puelen	Heer Sijbert	1533	2 gl.	Schrikzel 101	
		1534	1 1/2 gl.	Schrikzel 94	
		1535	1 1/2 gl.*	Schrikzel 102	
Roeyers	Heer Peter	1533	1/2 gl.	Beek 25	OAV 2005 (1537): priester.
		1534	1/4 gl.	Idem	
Ruremunde	Heer	1533	1 gl.	Vleesstr. 15	
Schueren	Heer Jan ther	1533	1/2 gl.*	--	
		1534	10 st.*	Schependom 88	
		1535	10 st.*	Schependom 81	
Stalbergen	Heer Jan van	1533	1/2 gl.	Weistr. 27	Zoon van Aeletgen Pastoirs, alias Aeletgen Voeskens.
		1534	10 st.	Weistr. 28	
		1535	10 st.*	Weistr. 24	
Velde	Heer Gerit van den	1533	4 st.	Schrikzel 108	
		1534	3 st.	Schrikzel 101	
		1535	3 st.	Schrikzel 95	
Verwer	Heer Gaert die	1533	1 gl.	Beek 6	
		1534	1 gl.*	Beek 11	
		1535	1 gl.*	Idem	
Voegelt	Heer Johan	1533	3 gl.	Jodenstr. 10	
		1534	1 1/4 gl.*	Jodenstr. 12	
		1535	1 1/2 gl.	Idem	
Wiesell	Heer Jan van	1533	1/2 gl.	Beek 16	
		1534	12 st.	Beek 15	
		1535	12 st.	Idem	

Nawoord bij 'Spin-off van streekhistorisch onderzoek: Namenlijst aan de hand van belastinglijsten Venlo 1533-1535'

Dit deel is het laatste in een serie, die in LTG vanaf 1993 nr. 4 verscheen. Zoals is opgemerkt in de inleiding bij de namenlijst is deze spin-off gebaseerd op een deel van het promotie-onderzoek van R. van Schaik (LTG 1993 nr. 4, p. 99). Diens proefschrift verscheen onder de titel "Belasting, bevolking en bezit in Gelre en Zutphen (1350-1550)", Hilversum 1987. Het betreffende onderzoek is

positief gerecenseerd in de Maasgouw 1991, Kol. 44-49 door Fr. Hermans.

Voor degenen die de registers, waarop de namenlijst is gebaseerd zelf onder ogen willen hebben wordt verwezen naar het Gemeente-archief Venlo. De originele belastingregisters berusten aldaar onder het Oud Archief Venlo, nrs. 560/8 560/9 en 560/10. Van de registers zijn aan-

tekeningen gemaakt door van Schaik en diens medewerkers. De betreffende fiches zijn opgenomen onder archiefnr. OV 8, nrs. 190-193. Overigens omvatten de belastingregisters een ruimere periode dan door van Schaik onderzocht werd. Het is dus mogelijk aanvullend onderzoek over andere jaren te doen. Om de verspreiding en verdere bewerking van de informatie te bevorderen, is de namenlijst tegen kostprijs op diskette in WP 5.1 verkrijgbaar. Geïnteresseerden dienen contact op te nemen met de auteur.

Bij de samenstelling van de namenlijst zijn dr. R.W.M. van Schaik en mw.drs. J.C.T.M. Kuijpers zo vriendelijk geweest enkele corrigerende en aanvullende opmerkingen te maken, waarvoor ik hen erkentelijk ben.

Specifiek voor genealogen met Venlose voorouders biedt deze namenlijst openingen om meer te weten te komen van de sociale en economische positie van hun voorouders in Venlo. Daarvoor is de koppeling tussen genealogische gegevens en andere bronnen noodzakelijk. Voor een eerste oriëntatie op de vraag of voorouders bezittingen te Venlo hadden is bruikbaar GA Venlo: Hanssen, H.; Inventaris van het oud-archief der stad, municipaliteit en gemeente Venlo, Venlo 1919. Als eenmaal bekend is in welke straat of straten voorouders leefden, is het aardig om daarover meer te weten te komen. Uyttenbroeck, H.H.H.; Bijdragen tot de Geschiedenis van Venlo, dl. IV De Straten te Venlo, Venlo 1914 gaat uitgebreid in op onder meer de historische oorsprong van de straatnamen en de ligging in de stad. Bijzonder waardevolle kartografische gegevens van de stad zijn bijvoorbeeld te vinden in E. van Ermen e.a., Limburg in kaart en prent. Historisch cartografisch overzicht van Belgisch en Nederlands Limburg, Weesp 1985. Behulpzaam bij het maken van een visuele voorstelling van het leven in de zestiende eeuw in Venlo en omgeving kunnen twee boeken zijn die

verschenen ter gelegenheid van de viering van Venlo 650 jaar stad. In 1993 verscheen een Historisch Vademecum door R. Camps en Th. Huijs en bij het Golziummuseum van Venlo een catalogus bij de tentoonstelling Pronkstukken Venlo 650 jaar stad. Deze catalogus is tevens voorzien van een bibliografie waarin veel verwijzingen naar de geschiedenis van Venlo zijn opgenomen.

Meer algemeen gesteld kan opgemerkt worden dat de bronnen voor het samenstellen van spin-offs nog lang niet uitgeput zijn. Het is relatief eenvoudig namenlijsten samen te stellen op basis van reeds verschenen en of bewerkte gegevens. Door bronnen met elkaar te combineren ontstaat een meerwaarde qua toegankelijkheid en informatierijkdom die meer dan welkom is doordat ze genealogen veel opzoekwerk kunnen besparen. Vanzelfsprekend neemt de waarde van dergelijke informatie toe, naarmate originele bronnen gecombineerd worden. Voor de zestiende en zeventiende eeuw ontbreken met name gegevens over geestelijken. Belangwekkend zijn lijsten zoals bijv. Heere, L. OSC; Het Kruisherenklooster te Venlo, in: PSHAL 1956-1957, pp. 255-367, met name Bijlage 1 of Wijngaards, N.C.H.; Mechteldis van Lom 1600-1653, dichteres en Annunciate van Venlo, Zwolle 1957. Eenvoudiger kan ook: Verzijl, J.; Geestelijke dochters (Venlo), in: Limburg's Jaarboek 1925 dl. 1, pp. 52-55. De beperkte aanwezigheid van dergelijke gegevens is opvallend, alleen al gezien het aantal geestelijken op de totale bevolking. In veel families komen geestelijken voor. Daarnaast is de sociale, economische en politieke positie van de kerk in de samenleving een rechtvaardigingsgrond om aan deze bevolkingsgroep in de toekomst meer aandacht te schenken.

Drs. J.P.P. Hinssen

HET VOORMALIG KERKHOF AAN DE GANZENSTRAAT TE VENLO (vervolg)

M.J.J. Bergevoet

- C36. a. Hier rusten / in vrede / Carolina Beekmans / geb. te Tegelen / 14 Feb. 1865 / overl. te Venloo / 7 Dec. 1889
- b. August Beekmans / geb. te Ophoven / 27 Oct. 1846 / overl. te Venloo / 19 Juli 1871 / - / Willem Beekmans / geb. te Ophoven / 27 Sept. 1862 / overl. te Venloo / 8 Sept. 1884
- c. Stephanie Beekmans / geb. te Ophoven / 19 Sept. 1859 / overl. te Venloo / 20 April 1880
- a. Carolina Beekmans, geboren te Tegelen op 14 februari 1865, overleden te Venlo op 7 december 1889, dochter van Johannes Wilhelmus Beekmans en zijn tweede vrouw Wilhelmina Houba (zie voor hen beschrijving bij graf B70a2).
- b1. Peter August Hubert Beekmans, geboren te Ophoven (B.) op 27 oktober 1846, overleden te Venlo op 19 juli 1871, zoon van Johannes Wilhelmus Beekmans en zijn eerste vrouw Carolina Houba (zie voor hen beschrijving bij graf B70a1).
- b2. Hubertus Augustinus Wilhelmus Beekmans, geboren te Ophoven op 27 september 1862,

overleden te Venlo op 8 september 1884, zoon van Johannes Wilhelmus Beekmans en zijn tweede vrouw Wilhelmina Houba.

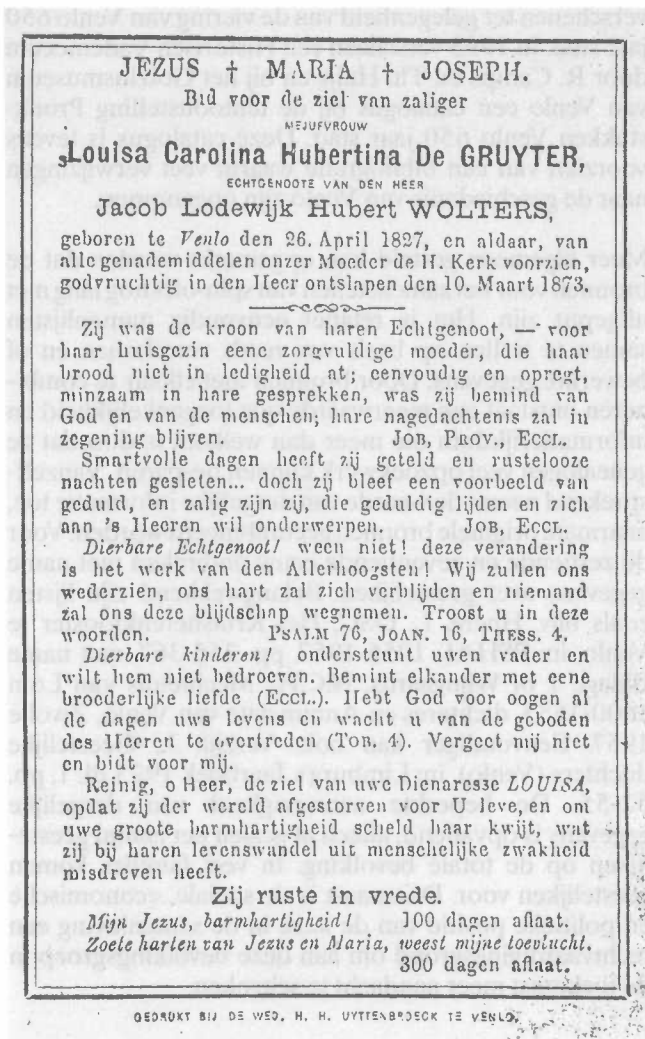
- c. Agnes Paulina Hubertina Stephanie Beekmans, geboren te Ophoven op 19 september 1859, overleden te Venlo op 20 april 1880, dochter van Johannes Wilhelmus Beekmans en zijn tweede vrouw Wilhelmina Houba.

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, B.S.-registers Venlo, overlidensakten dd. 20 juli 1871 nr.110, 20 april 1880 nr.107, 8 sept. 1884 nr.254 en 9 dec. 1889 nr.237; idem, O.V.9 (Bidprentjes): bidprentje L.C.H. de Gruyter.

- C37. Bidt [voor] de ziel van / Carol[ina] / de Gruyter / geb. 26 April 1827 / overl. 10 Maart 1873 / echtgenoot van / de Heer / Lodewijk [Hubert] Wolters

Louise Carolina Hubertina de Gruyter, geboren te Venlo op 26 april 1827, overleden aldaar op 10 maart 1873, dochter van Franciscus Antonius de Gruyter en Maria Elisabeth Verzijl (zie voor hen beschrijving bij graf C42b/c).

Bidprentje van L.C.H. De Gruyter (C37). (Gemeentearchief Venlo, Collectie Bidprentjes).

Zij trouwde te Venlo op 13 september 1852 met Jacob Lodewijk Hubert Wolters, winkelier en bankier, geboren te Venlo op 31 december 1823, overleden te Hoorn op 23 juni 1885, zoon van Lodewijk Wolters, koopman (geboren te Baarlo op 12 februari 1787, overleden te Venlo op 19 december 1859) en Anna Ursula van Esch (geboren te Venlo op 23 juni 1786, overleden aldaar op 10 juni 1856).

Wolters was met zijn broer eigenaar van het kassiers- en bankbedrijf Wolters, dat in 1882 failliet ging. Omdat er daarbij mede malversaties met gelden van weldadige instellingen in het spel waren, werden de twee broers op 29 juli 1884 gearresteerd; Jacob Lodewijk Hubert overleed in de gevangenis in Hoorn.

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, B.S.-registers Venlo, geboorte-akte dd. 2 jan. 1824 nr.1, huwelijksakte dd. 20 mei 1809 nr.22 en overlijdensakte dd. 1 juli 1885 nr.121; idem, Bevolkingsregister 1850-1860, deel III blad 815 en 1860-1900 Stad, deel 11 blad 160; idem, O.V.2 (Familiepapieren), nr.119: De Gruyter, inv.nrs.1-3 en dossier Verzijl in de Collectie Boermans.

R.Camps en T.Huijs, Historisch Vademecum Venlo 650 jaar stad; Venlo, 1993, p.87.
A. Gorissen en R. van der Hoek, Venloclopedie; Venlo, 1992, p.175.

C38. Eduard van de Loo / geb. 16 Sept. 1880 / gest. 20 Oct. 1882

Eduard Alphons Willem Hubert van de Loo, geboren te Venlo op 16 september 1880, overleden aldaar op 20 oktober 1882, zoon van Louis Marie Joseph Hubert van de Loo, koopman, lid van de fa. Jos van de Loo, ijzer- en staalhandel te Venlo, lid van de gemeenteraad aldaar (geboren te Venlo op 8 september 1846, overleden aldaar op 23 april 1906) en Maria Louisa Hubertina Goossens (geboren te Venlo op 14 september 1856, overleden aldaar op 26 februari 1937).

Bronnen:

Van de Loo; in: Nederland's Patriciaat, jrg.51 (1965), p.196.

C39. + / Bidt voor de ziel / van den Heer / Franciscus Donatus / Verzijl / geb. te Katwijk 7 Aug. 1784 / overl. te Venlo 20 Oct. 1869 / R.I.P.

Franciscus Donatus Verzijl, geboren te Katwijk aan de Maas, gedoopt te Cuyk op 7 augustus 1784, overleden te Venlo op 20 oktober 1869, molenaar, garde d'honneur in dienst van Napoleon, zoon van Jan Christiaan Verzijl en Wilhelmina Voss (zie voor hen beschrijving bij graf A37).

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, O.V.2 (Familiepapieren), dossier Verzijl in de Collectie Boermans.

C40. N.N.

C41. Hubert / van de Loo / geb. 12 April 1850 / overl. 4 Jan. 1893 / R.I.P.

Hubert van de Loo, geboren te Venlo op 12 april 1850, aldaar ongehuwd overleden op 4 januari 1893, zoon van Johann Joseph Christian van de Loo en Henrica Cornelia Hubertina de Gruyter (zie voor hen bij C46).

Bronnen:

Van de Loo; in: Nederland's Patriciaat, jrg.51 (1965), p.195-196.

C42. a. Familie Fr.Ant.de Gruyter

b. Bidt voor de ziel van / Mevrouw / Maria Elisabeth / Verzijl / echtgenoot van den / Weled. Heer / F.A.de Gruyter / geb. 19 Dec. 1790 / overl. 7 Nov. 1875 / R.I.P.

c. Bidt voor de ziel van / den Weled. Heer / Frans Antoon / de Gruyter / echtgenoot van mej. / Maria Elisabeth / Verzijl / president der Godshuizen en oud wethouder / te Venlo / aldaar geboren 1 Maart 1794 / overleden 18 Januari 1868 / R.I.P.

- b. Maria Elisabeth Verzijl, geboren te Venlo op 19 december 1790, overleden aldaar op 7 november 1875, dochter van Jan Christiaan Verzijl en Wilhelmina Voss (zievoor hen graf A37). Zij trouwde te Venlo op 21 januari 1818 met:
- c. Franciscus Antonius de Gruyter, rentenier, zaakwaarnemer, griffier van het vredegerecht, raadslid te Venlo 1838-1866, wethouder aldaar, voorzitter van de R.K.Burgerlijke Godshuizen, in 1818 pachter van de Bank van Lening, in 1828 een van de oprichters van de Grootte Sociëteit, geboren te Venlo op 1 maart 1794, overleden aldaar op 18 januari 1868, zoon van Cornelius Nicolaas de Gruyter, zoutmeter (gedoopt te Venlo op 20 november 1763, overleden aldaar op 17 februari 1837) en Maria Willems (gedoopt te Well op 3 december 1857, overleden te Venlo op 6 oktober 1836).

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, O.V.2 (Familiepapieren), nr. 119: De Gruyter, inv.nrs. 1-3, en dossier Verzijl in de Collectie Boermans.
H.H.H. Uyttenbroeck, Bijdragen tot de Geschiedenis van Venlo, IV: De Straten te Venlo; Venlo, 1914, p. 67,146.

- C43. Brouwers Josef / geb. 22 Oct. 1891 / overl. 19 Dec. 1895

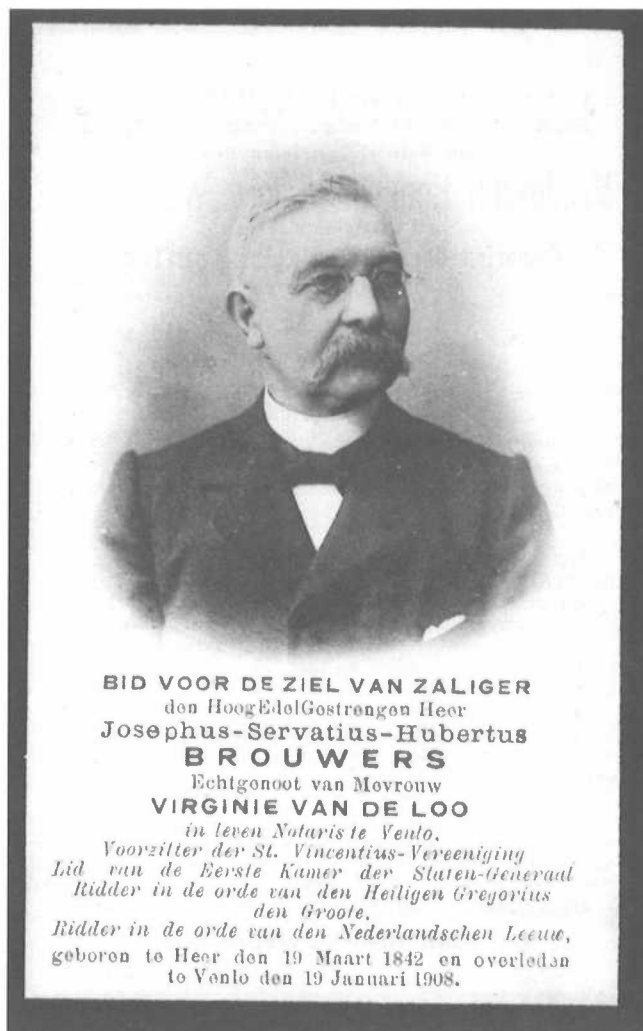
Jozef Alphons Hubert Brouwers, geboren te Venlo op 22 oktober 1891, overleden aldaar op 19 december 1895, zoon van Josephus Servatius Hubertus Brouwers, vanaf 1882 notaris te Venlo, vanaf 1902 lid van de 1e Kamer, Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en de H.Gregorius de Grote, voorzitter van de St.Vincentiusvereniging, (geboren te Heer op 19 maart 1842, overleden te Venlo op 19 januari 1908) en Virginie Antonia Maria Hubertina van de Loo (geboren te Venlo op 28 mei 1869, overleden te Houthem-St. Gerlach op 22 oktober 1948).

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, B.S.-registers Venlo, geboorte-akte dd. 22 okt. 1891 nr. 388, overlijdensakte dd. 20 dec. 1895 nr. 244; O.V. 9 (Bidprentjes): bidprentje J.S.H. Brouwers. Van de Loo; in: Nederland's Patriciaat, jrg. 51 (1965), p. 196.
H.H.H. Uyttenbroeck, Bijdragen IV: De Straten, p. 117-118.

- C44. + / Bid voor de ziel van / mevrouw / Catharina Maria Hubertina / de Gruyter / echtgenoot van Mr. / Joseph Henri Hubert / Wouters / geboren te Venlo 26 Juni 1823 / en aldaar overleden 1 Maart 1886 / R.I.P.

Catharina Maria Hubertina de Gruyter, geboren te Venlo op 26 juni 1823, overleden aldaar op 1 maart 1886, dochter van Franciscus Antonius de Gruyter en Maria Elisabeth Verzijl (zie voor hen graf C42b/c).

Bidprentje van J.S.H. Brouwers, vader van Jozef Brouwers (C43). (Gemeentearchief Venlo, Collectie Bidprentjes).

Zij trouwde te Venlo op 17 december 1858 met Joseph Hendrik Hubert Wouters, advocaat, lid van het kerkbestuur St.Martinus, het College van Regenten van de Weldadige Stichting "Heutz" (van 1878-1896) en de St.Vincentiusvereniging te Venlo, geboren te Venlo op 12 januari 1821, overleden aldaar op 19 januari 1896, zoon van Paulus Antoon Wouters, in 1821 chef in dienst van de in- en uitgaande rechten en accijnzen te Venlo, later woonachtig te Antwerpen (geboren te Maastricht op 3 januari 1792, overleden te Antwerpen voor 17 dec. 1858) en Catharina Mans (geboren te Venlo op 22 augustus 1803).

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, B.S.-registers Venlo, geboorte-akte dd. 15 jan. 1821 nr. 9, huwelijksakten dd. 6 okt. 1818 nr. 42 en 7 dec. 1858 nr. 43; idem, O.V. 2 (Familiepapieren), nr. 119: De Gruyter, inv.nrs. 1-3 en dossier Verzijl in de Collectie Boermans; idem, O.V. 9 (Bidprentjes): bidprentje J.H.H. Wouters.
100 Jaar Weldadige Stichting van Heutz; Venlo, 1978, p. 48-49.

- C45. + / Bid voor de ziel / van den weleerw. Heer / Joannes Hubertus / de Gruyter / pastoor te

JEZUS † MARIA † JOSEPH †
Bid voor de ziel van zaliger
den WelEdel Gestrengen Heer

Mr. Joseph Hendrik Hubert WOUTERS,

Weduwnaar van Mevrouw

Catharina Maria Hubertina DE GRUYTER,

Lid van het Kerkbestuur van de Parochie van den
H. Martinus,

van het College van Regenten der weldadige
stichting „Heutz”,

en van de Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo,
te Venlo.

De dierbare Overledene zag het levenslicht te Venlo den 12. Januari 1821, en ontsliep aldaar kalm en zacht in den Heer den 19. Januari 1896, in den ouderdom van 75 jaren.

Eene eerekroon zijn de hooge jaren die op de wegen der gerechtigheid gevonden worden. SPR. XVI 16.

Die zich over den arme ontfermt woekert den Heere die hem vergelding zal schenken. SPR. XIX 17.

Deze man was rechtvaardig en godvreezend en hij zegende God en zeide: nu laat Gij mij uwen dienaar heengaan Heer, naar uw woord in vrede.

LUC. II 25, 28, 29.

Ik heb een goeden strijd gestreden, mijne loopbaan voltrokken, het geloof bewaard, thans is mij de kroon der gerechtigheid toegelegd. 2 TIM. IV 78.

GEBED.

Wij bidden U, o God, verleen aan uwen dienaar JOSEPH vergiffenis van zijne zonden en zwakheden, en laat hem deel hebben in het geluk uwer uitverkorenen. Dit smeeken wij U door Jezus Christus, onzen Heer. Amen.

Mijn Jezus, barmhartigheid. (100 d. afl.)

Hij ruste in vrede!

Bidprentje van J.H.H. Wouters (C44). (Gemeentearchief Venlo, Collectie Bidprentjes).

Beegden / geb. te Venlo 9 Feb. 1819 / aldaar overl.
27 Nov. 1874 / R.I.P.

Johannes Hubertus de Gruyter, geboren te Venlo op 9 februari 1819, overleden aldaar op 27 november 1874, pastoor te Beegden, zoon van Franciscus Antonius de Gruyter en Maria Elisabeth Verzijl (zie voor hen graf C42b/c).

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, O.V.2 (Familiepapieren), nr. 119: De Gruyter, nrs. 1-3 en dossier Verzijl in de Collectie Boermans.

C46. Bid voor de ziel van / mevrouw / Henrica Cornelia / Hubertina / de Gruyter / geb. te Venlo 12 Feb. 1821 / aldaar overl. 30 Mei 1864 / en haren echtgenoot den Heer / Johan Joseph / Van de Loo / geb. te Wetten / 4 April 1813 / overl. te Venlo / 16 Octob. 1866 / R.I.P.

a. Henrica Cornelia Hubertina de Gruyter, geboren te Venlo op 19 februari 1821, overleden aldaar op 30 mei 1864, dochter van Franciscus Antonius de Gruyter en Maria Elisabeth Verzijl (zie voor het graf C42b/c).

Zij trouwde te Venlo op 26 april 1843 met:

b. Johann Joseph Christian van de Loo, oprichter en lid van de fa. Jos van de Loo, ijzer- en staalhandel in het pand De IJzeren Ketel aan de Markt en lid van de Kamer van Koophandel te Venlo, kerkmeester van de St. Martinuskerk, bestuurslid R.K. Gasthuis St. Joseph, geboren te Wetten (Dld.) op 4 april 1813, overleden te Venlo op 16 oktober 1866, zoon van Johannes Henricus van de Loo, molenaar op de Niersmolen te Wetten (gedoopt Asperden (Dld.) op 1 maart 1769, overleden aldaar op 12 november 1838) en zijn tweede vrouw Petronella Christina Voss (gedoopt te Middelaar op 13 april 1780, overleden te Wetten op 2 augustus 1860).

Bronnen:

Gemeentearchief Venlo, O.V.2 (Familiepapieren), nr. 119: De Gruyter, inv.nrs. 1-3 en dossier Verzijl in de Collectie Boermans; idem, O.V.9 (Bidprentjes): bidprentje J.J.C. v.d. Loo.

Van de Loo; in: Nederland's Patriciaat, jrg. 51 (1965), p. 185 en 195.

H.H.H. Uyttenbroeck, Bijdragen IV: De Straten, p. 110.

JESUS, MARIA, JOSEPH.
Christelijk aandenken
aan den Heer
JOHAN JOSEPH VAN DE LOO,
weduwnaar van Mejufvrouw
HENRICA CORNELIA HUBERTINA DE GRUYTER.

De afgestorvene werd geboren te *Wetten*, was gedurende vele jaren kerkmeester der parochiale kerk van den H. Martinus te Venlo, bestuurder van het R. C. Gasthuis St. Joseph, lid van de kamer van koophandel en overleed alhier na eene kwijnende ziekte met voorbeeldig geduld geleden en gesterkt door de H. H. Sacramenten der stervenden, den 16. October 1866, in den ouderdom van 53 jaren en 6 maanden.

Hij was een goed en zachtaardig man, eerbaar van gelaat, zedig van gedrag, minzaam in zijne gesprekken en van jongs af in de deugd geoefend II Mach. XV, hij leefde uit het geloof en was met gerechtigheid bekleed. Job XXIX.

Hij was een vader de gedachtenis der goeden waardig II Mach. VII, onberispelijk was zijn levenswandel op den weg van de geboden des Heeren Luc. I, hij zocht den vrede met allen Hebr. XII, omdat hij den Heere lief was, moest hij beproefd worden Tob. XII, hij heeft dan ook rusteloze maanden en droevige nachten geteld Job VII, de smarten des doods hebben hem omgeven, maar hij heeft niet opgehouden den naam des Heeren aan te roepen. Ps. CXIV.

Mijne kinderen! gij weet hoezeer ik u bemini, wat ik voor u gedaan heb, daarom smeek ik u mij door mee gebeden te hulp te komen, ad. Rom. XV.

GEBED.

O God van barmhartigheid, wij bidden U, door de verdiensten van Jezus Christus en door de voorspraak van Maria en alle Heiligen, met de ziel van uwen getrouwden dienaar JOSEPH medelijden te hebben, opdat zij ten spoedigste ruste, in de verblijfplaats der uitverkorenen.

Onze Vader. — Wees gegroet.

Drukkerij der Wed. H. H. Uyttenbroeck, Venlo.

Bidprentje van J.J. van de Loo (C46b). (Gemeentearchief Venlo, Collectie Bidprentjes).

(wordt vervolgd).

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:

L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht

Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie-adres: Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond, tel. 046 - 33 29 30

ISSN 0169-5177